

ΦΙΛΟΚΑΛΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΟΣ

• Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος •

ΕΤΟΣ Β΄.

ΣΜΥΡΝΗ, τῆ 30 'Ιουνίου 1859.

'Αριθ. 12.

Ο ΑΛΗΘΗΣ ΚΑΙ Ο ΨΕΥΔΗΣ ΕΡΩΣ.

Νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ κάμῃ τὴν γυναικὰ νὰ αἰσθάνεται τόσον αἰφνιδίως καὶ βραδέως τὴν ἀληθῆ κατὰστασιν τῆς καρδίας τῆς, ὅσον ὅταν ἀπαντήσῃ ἀντίζηλον ἐπικίνδυνον. Διὰ τοῦτου ἐννοῶ ὅτι ἂν καὶ δύναται νὰ θεωρῇ μετὰ μεγίστης ἀδιαφορίας τοὺς κυρίους τῆς γνωριμίας τῆς, καὶ νὰ νομίσῃ ὅτι ἡ καρδία τῆς μένει πάντῃ ἀνέπαφος ὡς πρὸς αὐτοὺς, ἅμα παρουσιασθῆ καὶ ἄλλη γυνὴ μάλλον ἢ ἦτον λαμπροτέρα αὐτῆς, ἢ ζηλοτυπία τῆς διεγείρεται διὰ μιᾶς καὶ προσπαθεῖ πάσαις δυνάμεσι νὰ ἀποκρούσῃ τὴν εἰσβολὴν τῆς νεήλυδος ἣτις ἀπειλεῖ νὰ τῆς ἀφαιρέσῃ τὸ σκῆπτρον τῆς κληρονομίας. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐξάγω ἐκ τοῦ ἐπομένου διηγήματος τοῦ βίου μου.

Ἐνόμαζον τὸν Ἐδουάρδον Ῥιχάρδον ἐξαδέλφον μου, εἰ καὶ κατ' ὄνομα ἦτο τοιαύτος, διότι οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ θετὸς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς θείας μου, μετὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχα καὶ κατοικῆσα μετὰ τὸν θάνατον τῆς χήρας μητρός μου. Ἄμα ἐγνωρίσθημεν, ὁ Ἐδουάρδος καὶ ἐγὼ κατέστημεν σταθεροὶ φίλοι, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐσυλλογίσθην περὶ ἔρωτος καὶ οὐδὲ ἐρχντάσθην τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος, ἕως οὗ ἤρχισε νὰ μοὶ λέγῃ περὶ τῆς ὀραίας ἐξαδέλφου του Ἀγνῆς Βράουν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ἰδεῖ ποτε, καὶ ἂν θέλατε τὴν ἀλήθειαν, ποτὲ δὲν ἐπιβόμουν νὰ τὴν ἴδω. Δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω τὸ σφοδρὸν αἰσθημα τῆς ἀνίας τὸ ὁποῖον μετὰ λαβῆν, ὅτε πρῶτον ἤρχισε νὰ μοὶ διηγῆται περὶ τῆς ἐξαδέλφου του Ἀγνῆς. Ὡμίλει περὶ τῶν πρὸς αὐτὴν ἐπισκέψεών του, μοὶ ἀνεγίνωσκε περικοπὰς

ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῆς, μοὶ ἐδείκνυεν εἰκόνα τινὰ αὐτῆς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἰχνογραφῆσαι ἐκ μνήμης διὰ τοῦ μολυβδοκοινδύλου, καὶ ἐξέδειρε τὴν ὑπομονὴν μου διὰ τῶν περὶ αὐτῆς ἐγκωμίων του. Ἡ ἐξαδέλφη του Ἀγνῆ ἦτο ὀραία, ἡ ἐξαδέλφη του Ἀγνῆ ἦτο λαμπρῆ, ἡ ἐξαδέλφη του Ἀγνῆ ἦτο χαρίεσσα, ἦτο γλυκεία, ἦτο νοσημονεστάτη, μαγευτικῆ, ἀξιολάτρευτος, ἂν ἔπρεπε νὰ πιστεύσω τὰ ἡμίση τῶν κολακκευτικῶν ἐπιθέτων, ἅτινα ἐπεδαψίλευε πρὸς ἑπαινον αὐτῆς.

Ἄλλ' ἐπῆλθε καιρὸς καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ κρίνω περὶ τῶν θεληγῆτρων αὐτῆς ἐξ ἰδίας πείρας. Ἐν καιρῷ παρατεταμένης ἀπουσίας θερινῆς τινος ἐπισκέψεως τοῦ θεοῦ καὶ τῆς θείας μου, ὁ Ἐδουάρδος ἐγραψεν ἰκετευτικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἀγαπητὴν ἐξαδέλφου του ἐκθέτων εἰς αὐτὴν ὅπως μονήρης ἦτο ἡ ἀρχαία ἑπαυλις, καὶ παρακαλῶν αὐτὴν νὰ ἐλεύσῃ τοὺς ἀπαρηγορήτους κατοίκους αὐτῆς καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ τοὺς ζωογονήσῃ ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας διὰ τῆς ἀκτινοβολίας παρουσίας τῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πράγματος ὑπῆρξεν ὅτι εἰς ὀλιγώτερον μιᾶς ἐβδομάδος μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐπιστολῆς ὑπεδέχθημεν τὴν μιᾶς Ἀγνῆν Βράουν, ἣτις κατὰ τοὺς ἰδίους αὐτῆς λόγους «ἦλθε νὰ ἀγροθεύσῃ καὶ νὰ ἴδῃ τὰ ἑλισθηρὰ τῆς Ἐδουάρδου.» Ἐγὼ βίβαια ἐβλεπον καθαρότατα ποῖον ἐκ τῶν δύο αἰτίων ὤθησιν αὐτὴν σφοδρότερον εἰς τὴν ἐπιταξίαν τῆς ταύτης.

Ἐπάρχει ἐνίοτε σιωπηλὸς τις ἀνταγωνισμὸς, μαγνητικὴ τις ἀπόθησις ἐνεργουμένη διὰ γοργῶν βλεμματικῶν, διὰ κινήματων ἀδιαφορίας καὶ δι' ἀοράτου τινὸς πνεύματος πικρίας, ἣτις δὲν ἔχει ἐν-

τὴν ἑξωτερικὴν ἔκφρασιν καὶ ὅμως τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς οὐκ ἔπτον αἰσθάνεσθαι τὴν ἄξιαν καὶ ἐν σιωπῇ. Εἰς τοιοῦτόν τινα ἀγῶνα κατέστημεν ἐγὼ καὶ ἡ Ἄγνη Βράου ἀμα συνανταθῆσαι. Δὲν ἠδυνάσθην νὰ μὴ δημολογήσω ὅτι ἦτο ὠραία. Ὅποιοςδήποτε ἐμβλέπων εἰς τοὺς ἀκτινοβόλους καὶ γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς, καὶ παρατρῶν τὸ αἰφνίδιον ἐρόθημα τῶν παρειῶν τῆς, ἢ τὴν ἐρυθρὰν κημῶν τῶν ἀφρῶν χειλέων τῆς ἤθελεν εἶναι πρᾶγμα, ἂν ἐπέτρπε διάφορον κρίσιν. Ἦτο χαρίεσσα —καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ μὴ ἦναι μετὰ τὸ λιγὸν καὶ εὐμορφον ἀνάστημά τῆς, τὴν ἀνεφάρμιλλον ἀναλογίαν καὶ συμμετρίαν τοῦ σχήματός τῆς; —λαμπρῶν, γοητευτικῆ καὶ πᾶν ὅτι εἶχον ἀκούσει νὰ τὴν ἐνομαζώσῃ, καὶ ὅμως ἀπεσκήρτησα δι' ἐμρῶτον ἀποτροπῆς ἀπὸ τὴν εὐγενεστάτην προσκυρόσασίν τῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαλὴν σύνθλιψιν τῆς λεπτοφυοῦς χειρὸς τῆς. Δὲν θέλω ἐνδιατρίψαι εἰς λεπτομερείας κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐβδομάδων αἰτίας ἠκολούθησαν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ σὰς εἶπω ὅτι εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν μου ἀντίπαλον σφετεριζομένον ὡς διὰ μονοπωλείου τὰς περιποιήσεις αἰτίας πρῶτον ἀπενέμον δλοκληρῶς εἰς ἐμὲ, καὶ ὅτι ὁ φθόνος κατεβίβρωσε τὴν καρδίαν μου. Τῆς Ἄγνης Βράου ἡ μελωδικὴ φωνὴ ἐψάλλα τὰ εἰς τὸν Ἐδουάρδον ἀρῶσκοντα πρὸ πάντων ἄσμάτων αὐτῆς τὸ μεῖδιμα τῆς ἐπιδομασίας καὶ συμπαθείας ἐσυνείδησε νὰ περιμένῃ ἀνυπομόνας καὶ ὄχι πλέον τὸ ἐμὸν. Εἶδον πάντα ταῦτα διὰ τῆς ὄψεως ὀρασεως, ἦτις ἐγεννήθη ἐκ τεταραχμένης καὶ διηγεμένης καρδίας, εἶδον αὐτὰ καὶ ἀντίστην κατὰ τῆς γνώσεως ἢν μοι ἐπήνεγκον, —τῆς γνώσεως τοῦ ὅτι ἠγάπησα τὸν Ἐδουάρδον Ἐδουάρδου μετὰ τὸ πρῶτον ἀγῶνα καὶ σφοδρότατον αἰσθημα τῆς γυναικείας καρδίας μου. Τοῦτο ἦτο μικρὰ ἀλλήθεια διὰ μίαν ὑπερήφανον γυναῖκα καὶ ἐπροσπάθησα νὰ ἀποκλείσω αὐτὴν ἀπὸ τοὺς διαλογισμοὺς μου. Ἀλλὰ ταῦτόν ἤθελεν εἶναι νὰ θέλω ν' ἀποκλείσω ἐμαυτὴν ἀπὸ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα καὶ νὰ ἐκκολληθῶ νὰ ἀναπνέω.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλος τις ἔμαθε τὸ μυστικόν μου. Εἶναι ἀνάγκη νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἦτο ἡ ἀντίζηλος μου; Τὸ ἐνόησα ἐκ τοῦ νικηφόρου καὶ σχεδὸν θριαμβευτικοῦ τρόπου, δι' οὗ ἐπαδείκνυτο κατ' ἐμοῦ ὁ ἀμύμητος καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκούσιος τρόπος δι' οὗ ἔφερε τὴν ἐκπληκτικὴν καὶ ἀκτινοβόλον ἐρασιμότητά τῆς εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἰδικὴν μου ἐλλειψίν χάριτος καὶ καλλονῆς, ἢ χαρίεσσα γλυκύτης μετὰ τὴν ὁποίαν ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ, παρόντων ἄλλων, καὶ τὸ ὑψηλόφρον καὶ γαυριῶν ἦθος τὸ ὁποῖον ἐφῆρει ὅταν εὐρισκόμεθα κατὰ μόνους, πάντα ταῦτα ἐδήλουν ὅτι ἐνόησε τὸ αἰσθημα τῆς ἀντιζήλιας μου. Πρῶτον τινὰ ὑπῆγον εἰς τὸν κῆπον ἕνα συλλέξω ὀλίγα βόττα διὰ τὰς ἀνορθόλους μου. Ἦ λαμπρότης τοῦ ἡλίου ἐπέθετεν εἰς τὰ ἀνήθη χρυσοειδῆ καὶ τροπικῶδη ἐπιφάνειαν, ὁ ἀνὴρ ἀπέπυγε τὴν ἡλιονοκίαν ἐμῶν, καὶ πᾶσα ἡ φύσις ἦτο περιβεβλημένη σπάνιον καὶ λαμπρὸν καλλονὴν. Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐδρεύουσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου λύπη

τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἑξωτερικὴ ἠδὸν καὶ χάρις δὲν ἠδύνατο νὰ καταπράξῃ, καὶ μετὰ αἰσθημα περιφρονητικῆς πικρίας περιφερόμενον κυκλοσώπῃ διὰ τῶν ὀδῶν τοῦ κῆπου. Αἰφνης γρέφουσα περὶ τὴν γωνίαν ἐλικοειδοῦς τινος τρίβου ἐγενόμην αὐτόπτης θεάματος τὸ ὁποῖον δὲν συγχωρεῖται εἰς περιέργους ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸ ὁποῖον συνεσώρευσε τὸ αἷμά μου ὀρμητικῶς εἰς τὴν καρδίαν μου. Παρὰ τὴν πλευρὰν ἀλλήλων ἐκάθητο ἐντὸς τοῦ δάσους ὁ Ἐδουάρδου καὶ ἡ Ἄγνη εἰς ἕκ τῶν τρογιῶν καὶ λευκῶν βραχιόνων τῆς ἐκεῖτο περὶ τὸν λαμπρὸν Ἐδουάρδου, καὶ ὁ ἕτερος ἐκείνῳ ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω εἰς τὸν ὁποῖον μαγευτικὸν ἐπὶ τοῦ κλήματος ἀμπέλου, ἢ κεφαλῆ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους του, καὶ οἱ βότρυχοι αὐτῆς περιεχυμένοι ὡς χρυσοῦν νέφος ἐπεκάλυπτον τὸ λαμπρὸν, ἐρυθριῶν καὶ μακάριον πρόσωπόν τῆς. Ἐγὼ δὲ ἰδοῦσα ταῦτα, πρὶν μὲ ἰδῶσιν ἐκείνῳ, ἔφυγον ἀφῆιστα αὐτοῦ; νὰ ἀπολαύσω ἐν μοναξίᾳ τῆς μακαριότητος αὐτῶν.

« Σὰς φαίνεται ὅτι ὁ Κύριος Ἐδουάρδου τρέχει κίνδυνον; Εἶναι βαρὴν ἢ ἀσθενεία του, μίς Ἐλλίς; » Ἦ Ἄγνη Βράου μοι ἐπρότεινε τὴν ἐρώτησιν ταύτην μετὰ ἐλαφροτάτην καὶ μελωδικωτάτην φωνῇ, ἐνῶ ἱσάμεθα ὁμοῦ παρὰ τὴν πλευρὰν τοῦ ἐραστοῦ τῆς, ὅς τις αἰφνης ἠσθένει βαρέως ἀπὸ τὴν προτεραιάν νύκτα. « Δὲν γνωρίζω καλῶς τὰ διάφορα εἶδη τῆς ἀσθενείας, ὡς νὰ κρίνω ὀρθῶς » ἀπεκρίθη ἐγὼ ἐμβλέπουσα πρὸς αὐτήν. Εἶχον ἐπιστρέψαι πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τὴν προῖκην ἵππασίν τῆς, τὴν ὁποίαν ταύτην τὴν φορὰν ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ ἄνευ συντρόφου. Ὁ δροσερὸς ἀὴρ καὶ ἡ ζωογόνο; σωμασικία μετέδωκαν εἰς τὰς παρειὰς τῆς βαθύτερον ἐρόθημα καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ζωηρότερον σπινθηρα, καὶ ποτὲ δὲν μοι ἐφάνη τόσο ἔρασιμῶς ὅσον τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἱσχυμένη μετὰ τὴν μικρὰν ἀμαζονικὴν ἐσθῆτά τῆς συρομένην ὀπισθεν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ τάπητος; καὶ περιποιούσαν εἰς τὸ ὠραῖον ἀνάστημά τῆς ἦθος βασιλίσσης. Τὰ μέλανα πτερά του πῖλου τῆς μόλις ἐπέσκιζον τὸ μέτωπόν τῆς καὶ ὡς φθονοῦντα τοὺς ἠλιόχρους πλοκάμους τῆς δὲν ἠδύνατο νὰ μένωσιν εἰς τὴν θέσιν των. Διὰ τῆς μίαν τῶν ἀπαλῶν χειρῶν τῆς ἐκράτει ἐλαφρὰ τὴν πύρεσσουσαν χεῖρα τοῦ Ἐδουάρδου, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἀνέριπτε καὶ ἀνελάμβανε μετὰ παιγνιώδη χάριν τὰς χεῖρας τῆς τὰς ὁποίας εἶχεν ἐκβάλει ἄμα εἰσελθούσα. Δὲν ἐμυροῦμην τὴν Ἐδουάρδου διότι τὴν ἠγάπα, καὶ οὐδ' ἐθαύμαζον διότι ἐπροτίμα αὐτὴν ἐμοῦ τῆς ἀσχήμου Μαρίας Ἐλλίς ἐχούσης μελαγχρινὴν ὄψιν, χυδαίους χαρακτήρας καὶ ἀχαριν τῶν ὀφθαλμῶν.

« Σὰς φαίνεται κινδυνώδης ἢ ἀσθενεία του, ἰατρός; » Ἦ Ἄγνη συνέστειλε τὰς ὀφρῦς τῆς μετὰ ὠραῖον βλέμμα ἀνησυχίας, ἐνῶ ἐγράφετο πρὸς τὸν ἰατρὸν μόλις εἰσελθόντα εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐπαπέλαβε τὴν ἐρώτησιν τῆς. Ὁ ἰατρός ἐκυψεν ἐπὶ τοῦ νοσοῦντος, ἔψατο τοῦ σφυγμοῦ αὐτοῦ, ἐξήτασε

τὴν γλώσσάν του, καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐδίστασεν εἶτα δὲ ἀνέβλεψε μετὰ βλέμμα τόσο παραδοξὸν καὶ ἰδιόξον, ὥστε πᾶντα μετὰ κατέλαβε τρομερὸν προαίσθημα ἐπιχειμένου θανάτου.

« Κυρία, εἰσθε γενναῖα; » ἠρώτησεν ὁ ἰατρός βλέπων πρῶτον τὴν Ἄγνην καὶ ἔπειτα ἐμὲ.

« Μήπως φαίνεσθε ἀνάνδρῳ; » εἶπε γελῶσα μελωδικῶς ἡ Ἄγνη.

« Ὁ Κύριος Ἐδουάρδου ἀσθενεῖ βαρέως » ἀπεκρίθη χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὴν παρατήρησίν τῆς, « ἢ δὲ ἀσθενεία του εἶναι... » ἐδίστασεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν.

« Τί εἶναι; » ἠρώτησα ἐγὼ πνευστιώσα.

« Ἦ εὐλογία, » ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός.

Μετὰ κραυγὴν ἐξυτάτην καὶ ὑστερικὴν ἡ Ἄγνη ἀπέσυρε τὴν χεῖρά τῆς ἀπὸ τὴν τοῦ ἀσθενοῦς, τὸ χροῖμα ἔφυγεν ἀπὸ τὰ χεῖλη καὶ τὰς παρειὰς τῆς, καὶ φοβουμένη μήπως λοιποθυμῆσθαι ἐνέβαλε τὸν βραχιόνά μου εἰς τὸν ἰδικόν τῆς, διότι τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν ἐπέστη, καὶ δὲν ἔμεινε εἰς τὴν καρδίαν μου τόσο διὰ φθόνου καὶ δυσμένειαν. Μετὰ ἐκράτησε δὲ ἀφοῦ ἐκλείσθη κατὸ πῖν ἡμῶν ἡ θύρα, καὶ μοι εἶπεν

« Ἐργασθε μαζί μου εἰς τὸ δωμάτιόν μου νὰ με βοηθήσῃτε εἰς τὸ νὰ στοιβάσω τὰ πράγματά μου διότι ἡ ταχυδρομικὴ ἀμαζα φεύγει εἰς τὰς ἑνδεκα, καὶ φοβοῦμαι μήπως δὲν δυνηθῶ νὰ ἐπιμασθῶ χωρὶς τὴν βοήθειάν σας. »

« Πῶς! ἐννοεῖς νὰ μὰς ἀφήσῃς ἡμᾶς καὶ ἐκείνον εἰς παρομοίαν στιγμὴν; » Καὶ ταῦτα λέγουσα ἀφῆκα τὸν βραχιόνά τῆς καὶ ἀπεσκήρτησα ἐκτετακτικῶς.

« Διατὶ ὄχι; » μοι ἀπεκρίθη διατεινούσα τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καὶ ἐμβλέπουσα μετὰ θαυμασμοῦ « μήπως ἀπαιτεῖται νὰ ἐγκαταστήθω εἰς μεμολυσμένην οἰκίαν; Νὰ τὸ ἔξωρον δὲν ἤθελες μετὰ ἰδίαν πλησίον τοῦ βέλους, καὶ δὲν ἤθελεν εἶναι παράξενον, ἂν ἦδη ἐμολύνθη καὶ ἐγὼ » ἐπρόσθεσε φρίττουσα « ἂν εἶχαμεν καιρὸν νὰ ἐτοιμασθῶμεν ἀμφοτέρωθεν, ἤθελα σὰς προτείνω νὰ με συνοδεύσῃτε. Ἐνοῶ πολὺ καλὰ πῶς πρέπει νὰ αἰσθάνεσθε ἐγκαταλειπούμενη εἰς τοιαύτην θέσιν. »

« Σὰς παρακαλῶ νὰ μὴ ἀνησυχῆτε περὶ ἐμοῦ. Ἦ ἰδική μου ἀσφάλεια δὲν εἶναι σπουδῆς ἀξία » ἀπεκρίθη ἐγὼ μετ' ἀναγκαστικῆς « Ἐλπίζω ὅτι δὲν εἶμαι τοσοῦτον δεῖλη καὶ εἰλατος ὥστε νὰ δεχθῶ τοιαύτην πρόσκλησιν, καὶ ἂν εἴχατε τὴν γενναϊότητα νὰ μοι κάμψετε αὐτήν. Καὶ ἀπλοῦν γνωρίζω μου δὲν ἤθελεν ἐγκαταλείπει εἰς παρομοίαν ἀνάγκην, καὶ ἂν ἢ πρὸς τὸν Κύριον Ἐδουάρδου σχέσις μου ἦτο ὁμοίᾳ πρὸς τὴν ἰδικὴν σου, οὐδεμία δύναμις εἰς τὴν ὑψηλὸν δὲν ἤθελε μετὰ καταπίσει νὰ ἀποχωρισθῶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου θέλω μείνει πλησίον τοῦ ἐπιληρούσα τὰ καθήκοντα τῶν ὁποίων οὐ φαίνεσαι τοσοῦτον πρόθυμος νὰ ἀπαλλαγθῆς. Λυποῦμαι ὅμως διὰ τὴν ἀναχώρησίν σας, διότι ὁ ἐραστής σας θέλει φέρει βαρέως τὴν ἀπουσίαν σας ».

Τῆς Ἄγνης οἱ ὀφθαλμοὶ ἤσπραψαν θυμωδῶς, ἐνῶ ἀπεκρίνετο.

« Τινὲς πράττουσιν ὅ,τιδήποτε πρὸς ἐπίδειξιν διὰ νὰ φαίνονται ἡρωϊκώτεροι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐκ τῶν τοιούτων. Δὲν ἔχω τὴν ἐλαφίστην φιλοδοξίαν διὰ τὸν σέφρονος τῆς ἀγιότητος ἢ τοῦ μαρτυρίου. Κάμετε ὅπως ἀγαπᾶτε, κινδυνεύουσα τὴν ζωὴν σας, καὶ εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, διότι δὲν εἴσθε κυρία τῶν πράξεών μου. Δὲν ἐγεννήθη νὰ ἦμαι τροφός, καὶ δὲν θέλω γείνει τροφός οὐδὲ τὴν στιγμὴν ταύτην. Ἦ θέσις σας εἶναι δικροροστική, διότι δὲν ἔχετε... »

« Ἐννοεῖτε νὰ ἀπολέσω » ἀπεκρίθη ἐγὼ περρονητικῶς, διότι ἐκείνη ἐπαυσεν ὑπὸ ἀμηχανίας.

« Δὲν ἤθελα νὰ εἶπῶ τοῦτο, ἂν καὶ ἦναι ἀληθές, μοι ἀπεκρίθη, ἀλλ' οἱ θυμῶδες ἀνθρώποι δὲν ἀποθνήσκουν νέει » Εἰς τοῦτο δὲν ἀπεκρίθη ἐκείνη δὲ ἐστάθη ἐπ' ὀλίγον συναζούσα τὴν ἀμαζία τῆς, καὶ κτυπούσα τὸν τάπητα ἀνυπομόνας διὰ τοῦ καθορνοσφῆρου ποδός τῆς.

« Ἀλλ' ἂς μὴ χωρισθῶμεν θυμωμένοι » εἶπεν ἐπὶ τέλους προσφέρουσα μοι τὴν χεῖρά τῆς μετὰ βεβαιωμένον μεῖδιμα συμφιλιώσεως. « Θέλω νὰ μοι γράψῃς καθ' ἑκάστην περὶ τῆς υγείας του, ἐκτός ἂν κινδυνεύῃ τις νὰ λάβῃ τὸ μύλισμα ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν. Καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃς νὰ μοι εἶπῃς, ἐν ἢ νόσος δὲν κατέστιξε τὸ πρόσωπόν του. Τί φρικτὸν πρᾶγμα! Καὶ ἐν ἀναλάβῃ, ἔπερ ἀπίθανον, κατὰ πάσαν πιθανότητα τὸ πρόσωπόν του θὰ γένη κόσμιον. Ὁ κακὸς ἄνθρωπος! τί ὠραῖος ἔπου εἶναι τώρα! »

Δὲν ἐπροσπάθησα νὰ κρύψω τὴν σφοδρὴν περιφρόνησιν ἦτις εἰκονίζετο ἐπὶ τοῦ προσώπου μου ἐκ τῶν λόγων αὐτῆς. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐλαφρὰ ἀιμογῆ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ κοιλίου τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ εἰσελθόντα ἀφῆκα αὐτὴν καὶ εὐχριστοῦσα ἐνδομύχως τὸν Θεόν ὅστις δός μοι πρόσωπον ἀνέραστον τοῦλάχιστον δὲν με ἐπλάσεν ἐστερημένην καρδίαν. Δὲν θέλω εἶπει ὅτι αἱ ἐπόμενοι τέσσαρες ἐβδομάδες ἦσαν εὐάραστοι ὑπὸρχῆ τι τρομερὸν εἰς τὸ νὰ ἐγκαταστήθω τὴν μόνῃ ἐντὸς παλαιᾶς οἰκίας οὐδεμίαν ἔχουσα συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἀναπνέουσα μεμολυσμένην καὶ μυασματικὴν ἀτμοσφαιρὰν, καὶ μὴ ἀκούουσα ἄλλην φωνῇν εἰμὴ τὴν τοῦ γαριβοῦ καὶ πιστοῦ ἰατροῦ ἐν ταῖς ἡμερησίαις ἐπισκέψεσιν, αὐτοῦ καὶ τοὺς μωρμυρισμοὺς τοῦ παρηφρονοῦντος ἀσθενοῦς. Ὁ θεὸς καὶ ἡ θεία μου ἔλειπον εἰσέτι, διότι δὲν ἤθελον νὰ γράψω εἰς αὐτοὺς πρὶν ἢ ὅτε ἠδύνατο νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν ἄνευ κινδύνου. Οὕτω λοιπὸν οὐδεμία ἄλλη χεῖρ ὑπῆρχεν διὰ νὰ νύπη τὸ πύρεσσον πρόσωπον καὶ νὰ ἀναμιγρῶν τὰ δροσιστικὰ πετὰ εἰμὴ ἡ ἰδική μου. Οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἕνα συμμερίζεται μετ' ἐμοῦ τὰς ἀσθενείας του. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους δόξα τῷ Θεῷ, ἐπέλθεν ἡ ἡμέρα τοῦ λογιτοῦ καὶ τῆς ἀναβρώσεως, ἡμέρα καθ' ἣν ὁ ἰατρός ἀπεφάνετο ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἦτο πέραν πικρῶς κιν-

δόνου και ἐπήγεσε τὴν νοσηλευτικὴν περιποίησίν μου ὡς μέσον τῆς σωτηρίας του.

Ἦτο δευτέρα Ἑβδομάς τῆς ἀναξίωσης τοῦ Ἐδουάρδου—καὶ βρογχίτις ἡμέρα τοῦ Ἀυγούστου. καὶ κατ' αἰτήσιν τοῦ εἶχον ἀναψύξει πῦρ εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ εἶχον προσεγγίσει τὴν εἴρειαν καὶ ἀναπαυτικὴν ἔδραν τοῦ ἀπέναντι αὐτῆς.

« Ἀκόμη ἐν πραγμα, πρὶν ἢ ἐπιτρέψω εἰς τὴν μακροθύμιον καὶ νεαρὴν σύντροφόν μου νὰ καθήσῃ, μοι εἶπεν, ἐνῶ ἐγὼ προσήγγιζον τὴν ἔδραν μου πλησίον του. » Μοι φέρετε τὸ ἐκ βοδοζύλου μικρὸν κιβώτιον, τὸ ὅποιον εἶναι ἐπὶ τῆς τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ τοῦ πῦρός μου; παλὺ ἐπιθυμῶ νὰ τὸ ἀνοίξω. »

Ἦπαγα καὶ τὸ ἔφερα εἰς αὐτὴν, καὶ ἐκάλησα πλησίον του.

« Ἴδε, Μαρία, δὲν εἶναι ὠραῖον; » μοι εἶπεν. Ἐμὲ ἐπέβλεπε δεξιῶν εἶδον ὅτι ἐκράτει πρὸς ἐμὲ πλόκαμον κόμης, τὴν ὅποιαν δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ κυττάξω δευτέραν φοράν διὰ νὰ ἐνοήσω πόθεν εἶχον ἀποκοπῆ. Περιελάσαστο περὶ τὸν δάκτυλόν του ὡς δακτύλιον ἐκ φλοιοῦ ἡλέκτρον, ἀλλ' ἡ θέα αὐτοῦ συνετέλλετο παν ἐνδύμυχον αἰτήρημα πικρίας ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

« Ναί, ἡ μίξις Βράουν εἶχον ὠραῖαν κόμην » ἀπεκρίθη δὲ νὰ κρατήσω τοὺς πικροτέρους λόγους μου.

« Δικαίᾳ τὴν ὀνομάζεις πάντοτε μίξις Βράουν; δὲν σὰς φαίνεται γλυκύτατον τὸ ὄνομα Ἀγνή; μὲ ἡσώτησε προφέρων τῆς συλλαβῆς βραδέως καὶ ἐμβλέπων εἰς ἐμὲ μετὰ περιεργείας.

« Δὲν θέλετε εἶραι ἐν ἐμοὶ τὸ ἐνδικέρον ἔραστοῦ διὰ τὸ ὄνομά της » εἶπεν καὶ ἐκύβησε μετ' ἐπιμονῆς ἐπὶ τὸ βιβλίον μου· ἐνῶ δὲ ὠμίλου τὴν ἀκλόουθον στιγμὴν ἤκουσα τι κειόμενον ἐπὶ τῆς ἐσχάρης τῆς πῆς ἐστίας, καὶ ἀναστρέψασα τὸ βλέμμα εἶδον ὅτι ὁ πλόκαμος εἶχε φύγει ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Ἐδουάρδου, ἀλλ' ἐσιώπων ὑπὸ ἐκπλήξεως.

« Παρακαλῶ, συγχωρήσατέ μοι διότι σὰς διακόπω πάλιν » μοι εἶπεν, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ μοι δώσατε τὴν γνώμην σας περὶ τῆς μικρᾶς ταύτης εικόνας. »

Τὴν ἔλαβον ἐκ τῆς χειρὸς του, ἦτο δὲ τὸ πρόσωπόν τῆς Ἀγνῆς Βράουν, ἦτο τὸ ἀθρ' ἢ στόμα της, ἡ ἐλαφρὰ κυμῆ τῶν ὀφθαλμῶν της, καὶ τὸ νέφος τῶν μεταξοειδῶν βροστρίχων της, καὶ ἐνῶ ἔβλεπον αὐτὴν μοι ἐφάνη ὅτι οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ της; ἐξέφεραν τὸ παλαιὸν βλέμμα τοῦ θριγμοῦ καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως αὐτῶν. Τὴν ἀπέδωκα εἰς αὐτὴν ἄνευ παρατηρήσεων, καὶ πάλιν ἐστράφη εἰς τὸ βιβλίον μου. Καὶ ἄλλο τι ἠκολούθησε τότε τὸν πλόκαμον ἐπὶ τῆς ἐσχάρης, καὶ ἂν δὲν ἦμην βεβυλισμένη εἰς τὴν ἀνάγκωσιν ἦθελα ἰδεῖ ὅτι ἦτο ἡ εἰκόνα.

« Ἴδε καὶ ἄλλα αὐτὰ τὰ γραμμᾶτα καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ὁποίας μοι ἔγραψεν ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ. « Εἶχόμεν ἀλληλογραφίαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη πρὶν σὰς γνωρίσω, Μαρία, ἰδετέ τί ὠραῖον γράψιμον. Δὲν σας φαίνεται καὶ λεπτόν; » Καὶ σωρὸς πλακιδίων ἐπιστολῶν ἐχώθη μεταξὺ τῶν βλεμμάτων μου

καὶ τοῦ βιβλίου με ταχύτητα ἧτις με ἔκαμε νὰ σκιρτήσω.

« Τώρα θέλεις ἰδεῖ ὅπως ἐκτιμῶ αὐτὰς, » εἶπεν « Ἴδε » καὶ ἔβλεψεν αὐτὰς μετ' ἀδιαφορίας ἐντὸς τῆς ἐστίας καὶ πύρκατα ἠγέρθη μεγάλη καὶ λαμπρὰ φλόξ, καὶ μετ' ὀλίγον μεταβλήθησαν εἰς λευκὴν δακτύλιον τέφρας. Μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι παρερρίνει, ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν μου πρέπει νὰ ἐδήλωσε τὸν στοχασμὸν μου, διότι μειδιάσας ἐλαφρὰ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του.

« Ὅχι, Μαρία, εἶπε, δὲν εἶμαι παράφρων. Ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου δὲν ἐπηρεάσῃ τ' ἔφρονιμώτερον καὶ τερπνότερον ἀλλὰ διευθέτησον τὸ προσκεφάλαιον τοῦτο ἐπὶ τῆς βράχης μου, καὶ θέλω σοὶ εἰπεῖ τὰ πάντα. »

Ἐκαμα ὅπως ἐκέλευσαν· ἐκεῖνος δὲ ἀναλαβὼν τὸν λόγον μοι εἶπεν.

« Ἦξεύρετε ὅτι ἤκουσα πᾶσαν λέξιν τῆς συνδιαλέξεώς σας μετὰ τῆς Ἀγνῆς εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός μου τὴν πρότερον ἡμέραν τῆς ἀσθενείας μου; δὲν ὠμίλοισατε ψιθυρίζουσαι, ἀλλὰ καὶ αὐτῶς ἠθελε σὰς ἀκούσει διότι ὁ ἔρωσ καὶ ἡ ἀσθένεια ὀξύνουσι τὸ οὖς. »

Εἰς τοῦτα δὲν ἀπεκρίθη ἡ ἐπιράθην ὁμοίως νὰ φύγω, ἀλλὰ μ' ἐκράτησε σφιγκτά.

« Δὲν ἦμην τόσο ἀσθενής ὥστε νὰ μὲ δύνουαι νὰ συγκρίνω τὴν παντελῆ ἀναληθυσίαν της μετὰ τὴν γεννητὴν ἀφοσίωσίν σας » ἐξηκολούθησε λέγων « Ἦξεύρω ὅτι ἡ φίλαντος καὶ ἀμελῆς ἐρωμένη δὲν δύναται ποτε νὰ γίνῃ ἀφοσιωμένη καὶ πιστὴ σύζυγος, καὶ ἡ στιγμὴ ἐκείνη ἤρκεσε νὰ μεταβάλῃ τὸν ἐρωτᾶ μου εἰς περιφρόνησιν, καὶ τὸ πάθος μου εἰς ἀδιαφορίαν. »

Ἐπροσπάθησα πάλιν νὰ φύγω, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲ ἔσυρε πλησιέστερον. « Ἐκτοτε ὑπῆρξα πολὺ ἀσθενής, ἀλλ' ἀδιακόπως εἶχον παρὰ τὴν πλευράν μου ἄγγελον φύλακα πραεῖν, μακροθύμιον καὶ ἀγαπῶσάν με νεανίαν, ἐπαγρυπνοῦσαν ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἠδύνουσαν καὶ αὐτὴν τὴν πικρίαν τῆς ὀδύνης; μετὰ τὴν ἀκαταπόνητον ἀφοσίωσίν της. Ἀνέγνωσα ἐπὶ τοῦ προσώπου σου ἐπὶ πολλὰς ὥρας κατὰ συνέχειαν, ὅτε με ἐνόμιζες κοιμώμενον, ἢ ἠκολούθουν τὰ κινήματά σου ἐνῶ περιερέεσσι ἄνευ θορύβου ἐν τῷ θαλάμῳ μου· ἔμαθεν ὅτι ὑπάρχει τι ἀναγκαιότερον εἰς τὴν γυναῖκα παρὰ τὴν χάριν καὶ τὸ πνεῦμα, ὑπάρχει τι ἐν αὐτῇ ἀγιώτερον τῆς ἐξωτερικῆς καλλονῆς—ἡ καλλονὴ τῆς ψυχῆς, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη. »

Οἱ λόγοι του με διετάραξαν ἀναμεμιγμένοι μετὰ λύπης καὶ ἠδονῆς, ἀλλ' ἀπέστρεψα σταθερῶς τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τὸ ἀτενέξαι βλέμμα του.

« Πρὸς τοῦτους ἐπρόσθεσεν. « Ἐσυλλογίσθη ὅτι ἐκείνη ἧτις ἠδυνήθη νὰ ἀφοσιώσῃ ἐαυτὴν τοσοῦτον κερταρῶς εἰς ὑπηρεσίαν μου, εἰς τὰς δυστροπίαις καὶ ἀπικιτήταις μου, νὰ ὑποφέρῃ ὑπομονητικῶς τὴν ὀξύθυμίαν καὶ ἀδυναμίαν μου, νὰ ἀναπνῆ μεμολυσμένην ἀτμοσφῆραν, καὶ νὰ περιφρονῇ τοὺς κινδύνους ἐνδεχομένου θανάτου χάριν ἐμοῦ

χωρὶς νὰ ἐπιτρέπη εἰς ἐαυτὴν οὐδὲ στιγμὴν ἀνέσειν ἀπὸ τὰς ἀνεκὰς ἐπαγρυπνήσεις της, πρέπει νὰ ἦναι λίαν εὐγενής, γενναία καὶ ἀξιώρατος. Καὶ ἀπορῶ πῶς ἀντὶ νὰ ἐλευσθῶ ὑπὸ τῆς λάμπης κερταρῶν κινήσεων λίθου δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐνοήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ πολυτίμου λίθου ὅστις με τοσαύτην λάμψιν καὶ καλλονὴν ἐλαμπε πλησίον μου. »

Τὸ αἶμα συνέρρευσε θερμὸν καὶ δραμαῖον εἰς τὸ πρόσωπόν μου, καὶ τὸν πυρετὸν νὰ με ἀφῆσθ.

« Ὅχι, ἀκόμη, μοι εἶπε, ἐπιθυμῶ νὰ μάθω δικαίᾳ δὲν μ' ἐγκατέλιπες καὶ σὺ ὡς ἡ Ἀγνή. »

« Ἦσως διότι σὲ ἠγάπων περισσότερον, » ἀπεκρίθη.

Δὲν ἠσθάνθη τὴν βαρύτητα τοῦ λόγου μου ἕως οὗ διὰ σφοδροῦ κινήματος μὲ προσέβλεψε, καὶ μοι εἶπε θυμωδῶς.

« Μοι ἐπιτρέπετε νὰ σὰς ἐνοήσω ὅπως ἐπιθυμῶ; Ἐπανάλαβε τοὺς λόγους σου, Μαρία, καὶ ἄφρα νὰ γίνω ἐγὼ ἐρμηνευτὴς αὐτῶν. »

Ἐκτοτε ἐγράψαμεν καὶ οἱ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες μας κηρύττουσιν ὁμοφώνως ὅτι ἂν ποτε ὁ πῆρξαν ἠγαπημένα ἀνδρόγυνα εἰς τὸν κόσμον εἶναι ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικῶ.)

ARMENIA.

Ἡ Ἀρμενία, χώρα τῆς Ἀσίας, διαίρειται εἰς Ἀρμενίαν μείζονα καὶ εἰς Ἀρμενίαν ἐλάσσονα καὶ ἡ μὲν πρώτη, ἡ τανῶν Τουρκομαρία καλουμένη, ἐνίστο δὲ καὶ Ἀρμενία, καίται πρὸς νότον τοῦ Καυκάσου, καὶ περιλαμβάνει τὰ πασαλίγια Ἐρζερούμ, (Θεοδοσιουπόλεως) Κερσίου, καὶ Βάν, καὶ πρὸς τούτοις τὴν περσικὴν ἐπαρχίαν Ἰράν καὶ Ἐριβάν. Ἀπεχωρίζετο δὲ ἀπὸ τῆς Ἐλάσσονος Ἀρμενίας διὰ τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου. Ἡ ἐλάσσων Ἀρμενία κυρίως εἶπειν, ἀπετέλει μέρος τῆς Καπαδοκίας· σήμερον δὲ διαίρειται εἰς τὰ πασαλίγια Μερασχέ καὶ Σιβάς. Ἡ Ἀρμενία εἶναι τραχεῖα καὶ ὄρεινὴ χώρα, ὀριζομένη πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τοῦ Καυκάσου, εἰς δὲ τὰ ἐντὸς αὐτῆς ἐξωγακωμένη ὑπὸ κλάδων τοῦ ὄρους Ταύρου, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει καὶ τὸ ὄρος Ἀραράτ. Ἐντεῦθεν πηγάζουσι οἱ δύο μεγάλοι ποταμοὶ Τίγρις καὶ Εὐφράτης ὡσαύτως καὶ ὁ Κύρος ἢ Κοῦρ καὶ ἄλλοι ἐλάσσονες ποταμοί. Ὁ Ἡρόδοτος (Ζ'. 73) λέγει ὅτι « Ἀρμένιοι κατὰ περ Φρύγες ἐσεσάχατο, ἔοντες Φρυγῶν ἄποικοι » Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ Φρύγες ἦσαν ἄποικοι τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας, ἄρα οἱ Ἀρμένιοι συγγενέουσι κατὰ τοῦτο μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Κατ' ἄλλων δὲ γνώμην οἱ Ἀρμένιοι κατάγονται ἐκ τοῦ Ἀράμ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι ἡ τοῦ Νῶε καὶ ἐπομένως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προκατακλυσμαία.

Περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῶν Ἀρμενίων ὀλίγησιν γινώσκωμεν. Οἱ ἐγγχώριοι συγγραφεῖς λέγουσιν ὅτι ὁ πρῶτος ἡγεμὼν τῆς χώρας ὑπῆρξεν ὁ Χάιγ, καὶ ἐκ

τούτου ὀνομάζονται Χάοι μέχρι τῆς σήμερον. Ἦτο υἱὸς τοῦ Ταγγλῆ, ὅστις κατ' αὐτοὺς ἦτο ὁ Θωγαρμῆ, υἱὸν δὲ τοῦ Ἰάφεθ. Εἶκοσι καὶ δύο αἰῶνας πρὶν Χριστοῦ ἀνεχώρησεν οὗτος ἐκ Βαβυλώνας, τῆς γῆς τῆς γεννησεῶς του, καὶ ἀποκατεστάθη μεθ' ὅλης τῆς οικογενείας αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας, ἐν ἀποφύγῃ τὴν τυρηνίαν τοῦ Βήλου βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας, ὅστις προσβάλων αὐτὸν εἰς τὸ νέον καταφύγιόν του ἀπολέσθη διὰ τῆς χειρὸς του.

Ἀράμ ὁ ἕκτος διάδοχος τοῦ Χάιγ τοσοῦτον διεκρίθη διὰ τῶν κατορθωμάτων του, ὥστε ἕκτοτε οἱ περὶ ἑλαιοὶ ὀνόμασαν τὴν γῶραν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Ἀρμενίαν. Ἀρὰ ὁ υἱὸς τούτου, ἔπεισε μαχόμενος κατὰ τῆς Σεμιράμιδος ὑπὲρ τῆς ἰδίας χώρας, καὶ ἕκτοτε ἡ Ἀρμενία κατέστη ἐπαρχία τῆς Ἀσσυρίας, μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σαρδαναπάλου, ὅτε σιρᾶ ἰθαγενῶν βασιλέων ἐφάνη πάλιν (Παράβ. Klaproth Tableaux Historiques de l'Asie De. Σελ. 50 καὶ ἐφεξῆς). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἀρμενία ἀπετέλεσε μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας μέχρι τῆς πτώσεως Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου· μετὰ δὲ ταῦτα ὑπέπεσεν εἰς χεῖρας διαφόρων ἡγεμόνων, καὶ διηρέητο εἰς Ἀρμενίαν μείζονα καὶ Ἀρμενίαν ἐλάσσονα. Ἡ μείζων Ἀρμενία ἐξετέθη εἰς πολλὰς προσβολὰς. Οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Πάρθοι ἐπολέμησαν ἐπὶ πολλὸν χρόνον περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου τούτου, καὶ κατέσχον αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως ἡγεμόνες Πάρθοι καὶ ἡγεμόνες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εὐνοούμενοι, ἕως οὗ ὁ Τραϊανὸς κατέστησεν αὐτὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Ἡ Ἀρμενία μετὰ ταῦτα ἀνεκτήσατο πάλιν τὴν ἐλευθερίαν της καὶ ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ ἰθαγενῶν βασιλέων.

Σαπῆρ ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας μάτην ἐπεχείρησε νὰ καθυποτάξῃ αὐτὴν, καὶ διετέλεσεν ἀνεξάρτητος μέχρι τοῦ 650 Μ. Χ. ὅτε ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Μετὰ δὲ ταῦτα μετέλλαξε πολλοὺς δεσπότης, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Γεγγύς-Χάνης καὶ ὁ Τιμουρλάνης.

Ἐν ἔτει 1552, Σελίμης ὁ Β'. ἀφῆρσεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἔμεινεν ἕκτοτε εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων. Καὶ ἡ ἐλάσσων Ἀρμενία περιήλθεν εἰς χεῖρας πολλῶν δεσποτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίθη πρῶτος ὁ περὶ φημος Μιθριδάτης, παρὰ τοῦ ὁποίου λαβὼν αὐτὴν ὁ Πομπηῖος παρέδωκεν εἰς Ἀντιόχου βασιλῆα τῶν Γαλατῶν. Ἐπὶ τῆς παρακμῆς τοῦ Ῥωμαίου κράτους ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Περσῶν, καὶ ἐν ἔτει 950, ὑπέπεσεν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ἀράβων, ἕκτοτε δὲ μετέσχε τῆς τύχης τῆς Μείζονος Ἀρμενίας, καὶ ἐν ἔτει 1514, προστέθη εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος ὑπὸ Σελίμ Α'. Ἡ πρώτη μητρόπολις τῆς Ἀρμενίας ὑπῆρξεν ἡ Ἀμαβίρη ἧτις ἐπὶ 1800 ἔτη ἦν ἔδρα τῶν βασιλέων. Μετὰ δὲ τὴν Ἀμαβίρην τὰ Ἀρτάξατα ἐπὶ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ ἡ πόλις αὐτὴ ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Σελευκιδῶν καὶ κατέστη πρωτεύουσα, ἀλλὰ παρήκαμε πρὸ τοῦ τέλους τῆς 8ης ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ δὲ φιλολογικὴ ἱστορία τῆς Ἀρμενίας δύνα-

ται να εἴπῃ τις ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ Ἀρμένιοι ἠσπάσθησαν τὴν Χριστιανισμὸν, τουτέστι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος. Ἐκτοτε μετέφρασαν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς (ὕπαρχει δὲ ὁ Ὀμηρος μεταφρασμένους ἐν Ἀρμενικοῖς ἐξαμέτρους) ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς, τῆς Συριακῆς καὶ τῆς Χαλδαϊκῆς εἰς τὴν ἑαυτῶν διάλεκτον, περὶ τῆς ὁποίας τινὲς βεβαιοῦσιν ὅτι εἶναι γλῶσσα πρωτότυπος ὡς ἤδη παρατηρήθη, ἐνῶ ἄλλοι θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς μικτὴν διάλεκτον συγχευμένην ἐκ τῆς Χαλδαϊκῆς, Ἑβραϊκῆς καὶ Ἀραβικῆς· ἀμφότεραι δ' αἱ γνῶμαί εἰσιν ἀναντιρρήτοι. Ἡ ἀρχαία Ἀρμενικὴ, ἡ γλῶσσα τῆς φιλολογίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, ὡς φρονεῖ καὶ ὁ Βάτερ, γλῶσσα πρωτότυπος, ἡ δὲ νεώτερα Ἀρμενικὴ ἐσχηματίσθη ὡς δημόδιος γλῶσσα διὰ ξένων προσθηκῶν κατὰ τὸ διάστημα τῶν μεταβολῶν ἃς ἐπέφερον οἱ κατακτηταί, καὶ σύγγεται ἐκ τεσσάρων κυριωτέρων διαλέκτων. Ἡ γραπτὴ γλῶσσα χρωσθεὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς εἰς τὴν μετὰφρασιν τῆς βίβλου, ἥς ἤρξατο ὁ Μεσρώδης ἐν ἔτει 444 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κατ' αἴτησιν τοῦ πατριάρχου Ἰσαὰκ τοῦ μεγάλου, καὶ ἐτελείωσεν ἐν ἔτει 511. Πρῶτος ὁ Μεσρώδης προσέθηκε φωνήεντα εἰς τὸ Ἀρμενικὸν ἀλφάβητον τὸ ὅποιον πρότερον περιεῖχεν εἴκοσι ἐπτὰ σύμφωνα. Ταυτοχρόνως συνεστάθησαν καὶ σχολεῖα. Ἡ ἀκριβοτάτη περίοδος τῆς Ἀρμενικῆς φιλολογίας ἦν ὁ ἕκτος αἰὼν, καθ' ὃν δυστυχῶς ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον. Ἐπειδὴ ἕμεις ἡ διαφορὰ τοῦ δόγματος δὲν εἶναι τόσον μεγάλη, καθ' ἵσον προβαίνουσι τὰ φῶτα καὶ ὁ πολιτισμὸς δυνάμει νὰ ἐπανέλθῃ. Ἐξηκολούθησε δὲ νὰ ἀκμάσῃ ἡ φιλολογία αὐτῶν μέχρι τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἀνεξωγονήθη ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ, καὶ διετήρησε χαρακτηριστὰ σεβαστὰ ἄχρι τοῦ 1453.

Περὶ τῆς συμμερινῆς καταστάσεως τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἀρμενίων θέλωμεν προσπαθῆσαι νὰ συναρτισθῶμεν ἐκ διαφορῶν πηγῶν ἄρθρον λόγου ἄξιον διὰ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Φιλοκάλου. Ἐν δὲ τῷ παρόντι λέγομεν μόνον ὅτι ἐσημέραι προκόπτουσι εἰς πᾶν ὅ,τι καλὸν, καὶ φαίνονται συμβαδίζοντες μετ' ἡμῶν κατὰ τὰ φῶτα, τὸν πλοῦτον καὶ τὸν πολιτισμὸν. Πανταχοῦ ἔχουσι σχολεῖα μικρά τε καὶ μεγάλα δι' ἀμφότερα τὰ φύλα, ἰδίως δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Σμύρνῃ, ἐνθα πρὸς τοὺς ἄλλοις ἰδρῦσαντο καὶ μεγαλοπρεπῆ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Στεφάνου. ἔχουσι δὲ καὶ νοσοκομεῖον καὶ συνοικίαν λαμπρὰν καὶ διαπρέπουσαν ἐπὶ καθαριότητι.

ΚΟΜΦΟΥΚΙΟΣ

(Ἐνέλιμα).

Δεκαεπταετη γενόμενον ἠνάγκασεν ἡ μήτηρ νὰ καταλίπῃ μετὰ λύπης τὴν σχολὴν τοῦ φιλοσόφου καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ πολιτικὰ ὡς μανδαρινὸς τῆς

τελευταίας τάξεως. Μετὰ τὰς ἀυστηρὰς ἐξετάσεις, ἃς ὑπέστη πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰ δημόσια καθήκοντα ἀνετέθη αὐτῷ ἡ πρόνοια ὑπὲρ τῆς διατροφῆς τοῦ λαοῦ, καὶ τῆς προόδου τῆς γεωργίας εἰς τὸ μικρὸν βασιλείον τοῦ Λαῦ ὑπὲρ ἣν ἡ πατρίς του. Διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων του ἐκέρδισε τὴν εὐνοίαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ βασιλέως, καὶ κατεστάθη ὁ τύπος τῶν ἀρχόντων, ὡς ἄλλοτε ἦν ὁ υπογραμμὸς τῶν συμμαθητῶν του. Εἰς ἡλικίαν 19 ἐτῶν νομφουθεὶς κατὰ προτροπὴν τῆς μητρὸς του ἔσχεν υἱόν, τὸν ὅποιον ὠνόμασε Λαῦ, ἀνιττόμενος τὸ ὄνομα τοῦ μικροῦ ἰχθύος, ὃν ἐπιμύσεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ἵνα συγχαρῆ αὐτὸν κατὰ τὴν συνήθειαν ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ πρωτότου.

Ὁ Κομφούκιος τὸ 21 ἔτος ἤδη βαδίζον ἐξελέχθη γενικὸς ἐπιμελητὴς τῶν χέρσων γαιῶν, τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ποιμνίων τοῦ βασιλείου ἡ ἀγριππος κυβερνήσις του προέβλεπε εἰς τὸ καλὸν μεταχειριζομένη ὡς ὄργανον τὴν παιδιὰ μάλλον παρὰ τὴν βίαν. Ἐπισκεπτόμενος τὰς ἐπαρχίας ἐπεθύμει νὰ βλέπῃ ὅλους τοὺς γαιοκτήμονας καὶ νὰ συνδι-αλέγηται μετ' αὐτῶν, παρενέβαινεν ἐν τῇ συνδιαλέξει τὰ μεγάλα ἀξιώματα, ἐξ ὧν κρέμαται ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου ζῶντος ἐν τῇ κοινωνίᾳ, καὶ ἐρουνῶν λίαν λεπτομερῶς τὰς ἰδιαιτέρας εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀνάγκας. Ἠρώτα αὐτοὺς ἐπίσης περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν γαιῶν, ὧν ἦσαν κάτοχοι, περὶ τῆς ποιότητος καὶ τῆς ποσότητος τῶν προϊόντων, τὰ ὅποια κατ' ἔτος ἀπελάμβανον· παρετήρει εἰς αὐτοὺς, ὅτι προσφέροντες εἰς τοὺς ἀγροῦς τῶν καλλιέργειαν μάλλον πεφροντισμένην ἤθελον λαμβάνει παρ' αὐτῶν μεγαλειτέραν καὶ καλλιτέραν πρόσοδον, καὶ ὅτι, ἐὰν ἔσπειρον ἄλλο τι παρὰ τὸ σῆνηθες, ἡ συγκομιδὴ ἤθελεν εἶσθαι ἴσως ἀφρονωτέρα· οὕτως, ἀφου διὰ τῶν τουούτων παρατηρήσεων ἐλάμβανε τὰς δεούσας πληροφορίας, εἶδιδε τὰς προσκεκούσας διαταγὰς.

Ὁ θάνατος τῆς μητρὸς του, τῆς ἐπὶ γῆς δρατῆς αὐτοῦ θεότητος, κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγῶνων καὶ τῶν ἐπιτυχιῶν του. Κατὰ τὸ ἐγγῶριον ἔθος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατέθηκε πᾶν ἀξίωμα, ἵνα περιβληθῇ πένθος ἐξωστρικῶν ἦττον πένθιμον τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἔδρευοντος, καὶ ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη ἔμεινε κατάκλειστος ἐντὸς τῆς οἰκίας θρηνῶν τὴν τελευταίην τῆς μητρὸς του, τῆς ὁποίας τὰ σεβαστὰ λείψανα μετακόμεσιν ἀκολούθως εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς του κείμενον ἐπὶ ὄρους ὕψη-λοῦ. Ὁ Κομφούκιος διὰ τοῦ πραξείματός του, καθὼς καὶ διὰ τῶν συγγραμμάτων του, εἰδίδασκεν εἰς τοὺς μαθητὰς του, ὅτι ἡ υἱική εὐσέβεια οὔσα πηγὴ παντός καθήκοντος ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν γονέ-ων πρέπει νὰ ἴηται καὶ ἡ πηγὴ τῆς εὐλογίας τοῦ Θύρανοῦ καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν μετὰ τὸν θά-νατον αὐτῶν. Ἐθεώρει ὅθεν τὰς πρὸς τοὺς προγόνους ἐπικηδεῖους τιμὰς ὡς μέρος θεμελιώδους τῆς ὀρησκείας καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα, δὲν ἐνεωτέ-

Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΙΜΑΓΕΝΗΣ.

ρίζεν, διότι δὲν ἐπροσπάθει παρὰ νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν ἀνήμην τῶν ὀμωσθῶν του ἀκριβῶς καὶ εὐ-φραδῶς τὴν καθαρὰν καὶ παλαιὰν διδασκαλίαν τῶν Κίγγ, ἣτοι τῶν ἱερῶν βιβλίων, τὰ ὅποια καταγί-νωτο ἤδη νὰ ἐξορίσῃ καὶ νὰ ὑπομνηματίσῃ πρὸς γάρ-ριν τῆς Κίνας. Οἱ ἰστοροῦντες τὰ κατ' αὐτὸν δι-ηγοῦνται, ὅτι τὰ τρία ταῦτα ἔτη τοῦ πένθους, κατ' ἃ ἔμεινε πάντῃ κατάκλειστος ἐντὸς τῆς οἰκίας, ἐ-χρησίμευσαν αὐτῷ ὡς δοκιμασία αὐστηρὰ καὶ δραστηκὴ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας μιμού-μενος τοὺς μεγάλους νομοθέτας καὶ μεταρρυθμι-στάς, οἵτινες πρὸ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ἀποσύ-ρονται εἰς ἔρη ἢ εἰς ἐρήμους, συνδιελέγετο μετὰ τῶν ἰδεῶν του μηδαμῶς προσέχων εἰς τὰς αἰσθη-σεις καὶ εἰς τὴν κόσμον.

Ἡ μόνη ἀναψυχὴ του, λέγουσιν, ἦτο τὸ μουσι-κόν του ὄργανον, τὸ ὅποιον ἐπαίζεν ἐνίοτε, ὅσκις ἤθελε νὰ μετρίσῃ τοὺς θρήνους ἢ τὰς ἐπιλήθει-ας του πρὸς τὴν ψυχὴν τῆς μητρὸς του. Τὸ ὄργανον τοῦτο καλούμενον Κίνον εἶναι εἶδος λύρας μὲ χορ-δάς μεταξωτὰς, ἐκπέριπον ἦχους λεπτοτάτους καὶ γλυκυτάτους, ὁμοιάζοντας τὸν ψιθυρισμὸν τοῦ ἀ-νέμου σείοντος τὰ λεπτὰ χόρτα τοῦ ἀγροῦ.

Ἐλθοῦσας τῆς ἡμέρας, ἣτις ἐμελλε νὰ βάλῃ τέρ-μα εἰς τὸ πένθος του, γράφει ὁ πατήρ Ἀμιότος (Ami) ὅστις μετέφρασε τὰ χρονικά τῆς ἐποχῆς του, ὁ Κομφούκιος ἀπεπειράθη νὰ διασκεδάσῃ αὐτὸ ἐντελῶς παίζων ἐπὶ τοῦ ὄργανου ἄσματα, τὰ ὅποια αὐτὸς εἶχε μελίσει. Ἀλλὰ τὸ κίνον τὴν πρώταν ταύτην φωνὴν δὲν ἐξέπεμψεν εἰμὴ ἦχους κλαυθμη-ροῦς καὶ περιπαθείς, οἵτινες ἐξέπρραζον τὴν ἠσυχον ἀνίαν ψυχῆς διακηρούσας ἐπὶ ζωηρῶν πολυχρόνιων θλίψεων ὅθεν ἐνέμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν ἐπὶ πάντε εἰσέτι ἡμέρας, ἀλλὰ συλλογισθεὶς ὅτι, ἀφου ἐξεπλήρωσε μὲ τὴν μεγίστην ἀκριβειαν πᾶν ὅ,τι οἱ παλαιοὶ ἐπραττον εἰς ὁμοίαν περίστασιν, ἦτο καιρὸς πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ ὅτι θὰ ἐφαίνετο ἄδικος πρὸς αὐτὴν, ἐν διετέ-λει ἀκούων τὴν λύπην του, προέβλεπεν ὅτι ὑπηγό-ρευεν εἰς αὐτὸν ὁ ὀρθὸς λόγος ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ καθήκοντος καὶ κατέβαλε καὶ τελευταίον ἀγῶ-να διὰ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν σεβαστὰν ἐκείνην ἰλαρό-τητα, ἣν ἔσχεν ἄλλοτε, καὶ ἦτις ἀντὶ νὰ προσκερούῃ εἰς τὴν σοφίαν κοσμεῖ αὐτὴν καὶ καθιστᾷ θαυμα-σιωτέρην. Ὅθεν ἠρώσε τὸ κίνον του καὶ πλήττων αὐτὸ οὕτως, ὥστε νὰ ἐκβάλῃ ἦχους ζωηροτέρους καὶ ἐντονωτέρους ἀπὸ τὸ σῆνηθες ἐμελωδῆσε μετὰ φωνῆς ἠχηρᾷ διάφορα ἄσματα ἐπὶ ὅλων ἐν γένει τῶν τῶνων. Ἐκτοτε ἡ θύρα του δὲν ἐκλείσθη πλέ-ον εἰς οὐδέν, ἀλλ' εἰς μάταν παρεκάλουν αὐτὴν θερμῶς νὰ ἀναλάβῃ τὰ δημόσια αὐτοῦ καθήκον-τα· προέβλεπε πάντων τῶν ἄλλων τὴν σπουδὴν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς σοφίας, ἣτις εἶχε κατα-γοητεῦσαι αὐτὸν μέχρις ἐκστάσεως κατὰ τὴν τρι-ετὴ αὐτοῦ σύνοιναν.

(Ἴσεται συνέχεια.)

Τιμαγένης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἦν υἱὸς τοῦ τραπε-ζίτου Πτολεμαίου τοῦ Ἀδλητοῦ, αἰχμαλωτισθεὶς δὲ ὅτε ἡ πόλις ἐκυριεύθη ὑπὸ Γαβινίου ἐν ἔτει 56 π. χ. ἀπήχθη εἰς Ῥώμην ὅπου ἐπωλήθη εἰς Φαῦ-στον τὸν υἱὸν τοῦ Σύλλα, ὅστις ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ μετὰ τοῦτο ἔζη ἐπαγ-γελλόμενος τὴν μαγερικὴν, τὴν ὁποίαν, φαίνεται, βαρυνθεὶς ἔγεινε ἀγθοφόρος φορεῖων (Iacticianus). Ἀφήσας δὲ ἐπὶ τέλος καὶ τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἐ-πάγγελμα συνέστησε σχολεῖον μαγορικῆς, τὸ ὅ-ποιον εὐδοκίμησε τὰ μάλιστα. Ἡ συναναστραφὴ αὐτοῦ μετὰ ταῦτα κατέστη ἐπιζήτητος· ἐνεκα τῶν κομψῶν τρόπων καὶ τῶν διανοητικῶν πλεονεκτι-μάτων του· ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ ἀστεϊάζεσθαι μεγάλῃ κλίσει του ἀπέβη δι' αὐτὸν ὄλεθρος. Ὁ Αὐγούστος ὡς φαίνεται τὸν εἶχε διαρρίψει ἰστοριογράφου του, τὰ μάλιστα εὐνοῶν αὐτὸν, ἐωσοῦ προσβληθεὶς ὑπὸ σατυρικῶν τινας λόγου τοῦ Τιμαγένους ἀπε-μάκρυνεν αὐτὸν ἐκ τῆς αὐλῆς του. Ὁ δὲ Τιμαγέ-νης εἰς τὴν παρενοχλήσει τῆς ὀργῆς του κατέκαυσε τὴν ἱστορίαν τῆς βασιλείας τοῦ Αὐγούστου, καὶ ἀπεχώρησεν εἰς Τούσκουλον ἐνθα ἀπήλασε τῆς φιλίας καὶ προστασίας τοῦ Ἀσινίου Πολλίου. Εἰς τὴν μοναχίαν ταύτην ἔγραψεν ἱστορίαν τοῦ Ἀλε-ξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του ἐπιγραφουμένην *Περὶ βασιλείων*. Τὸ δὲ πνεῦμα τοῦτο ὑπῆρξε μία τῶν κυριωτέρων πηγῶν, ἐξ ὧν ὁ Κούρτιος Κούρ-τιος ἠρύσθη ὕλην τοῦ ἱστορικοῦ μυθιστορήμα-τός του. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Τιμαγένης ἀνεχώρη-σεν εἰς τὰ ἔσχατα τῆς αυτοκρατορίας, καὶ ἀποκα-τέστη εἰς Δράπανον πόλιν τῆς Ὀσροκηνῆς ἐν Μεσσο-ποταμίᾳ, ὅπου καὶ ἀπέθανεν. Ἐνεκα δὲ τῆς εἰς τὴν πόλιν ταύτην μετοικησείας του, τινὲς συγγρα-φεὶς ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν τὴν ἐπωνυμίαν Σύριος. Ἐκτὸς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔγραψε καὶ βιβλίον περὶ τῶν Γάλλων, τὸ ὅποιον ἀναφέρουσι ὁ Ἀμιανὸς Μαρκελλῖνος καὶ ὁ Πλούταρχος.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ἀποτειχισμὸς καλογορίας.—Γνωστὸν ὅτι αἱ παραβαίνουσαι τὴν τῆς πρῆβειας εὐχὴν αὐτῶν κα-λογοραῖαι καταδικάζοντο ὑπὸ τῶν χριστιανῶν εἰς ἦν ποινήν αἱ Ἐστιάδες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐν πα-ρομοίᾳ περιστάσει. Μικρὸς σκῆδος ἱκανὸς νὰ περιέχῃ τὰ σώματα αὐτῶν ἐσκάπτετο εἰς τὸν ἐγκάδοι τοί-χον τοῦ μοναστηρίου. ἐλαχίστη ποσότης τροφῆς καὶ ὕδατος ἐναποτίθετο εἰς αὐτὸ, καὶ αἱ φουβερὸι λόγοι «*Ἀπελθε ἐν εἰρήνῃ (vade in pacem)*» ἦσαν τὸ σημεῖον τοῦ ἀποτειχισμοῦ τῆς ἐνάχου. Μεταξὺ τῶν ἐρεσιῶν τοῦ μοναστηρίου τῆς Κολ-διγγάμης ἐν Ἀγγλίᾳ εὐρέθησαν πρό τιων ἐτῶν τὰ λείψανα γυναικείου σκελετοῦ, καὶ ὡς ἐκ τοῦ σχή-ματος τοῦ σκεῦοῦ καὶ τῆς θέσεως τῆς μορφῆς ἐσυμ-πέρανεν ὅτι ἦτο ἀποτειχισμὸς καλογορίας. *Σφωδρότης τοῦ ψυχους ἐν Σπιτοβέρρη.*—Οὐ-

δεμία περιγραφή δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἀνάλογον ἰδέαν τῆς ἀριμύτης τοῦ ἐξαμήνου χειμῶνος ἐν τῷ μέρει τούτῳ τοῦ κόσμου. Λίθοι διαξέτηγονται μὲ τὸν κρότον τῆς βροντῆς· ἐντὸς καλύβης πλήρους ἀνθρώπων, ἡ ἀναπνοὴ τῶν ἐνοικοῦντων μεταβάλλεται εἰς νιφάδας χιόνος· ὁ οἶνος καὶ τὰ οἶνοπνεύματα διαπτήνονται· ἡ χιών καίει ὡς καυτήριον· τὰ πέλαματά τῶν περικνημίδων δύναται νὰ ἀποταφρῶ θύων ὑπὸ τοὺς πόδας σου πρὶν ἢ αἰσθῆναι τὴν ἐλαχίστην θερμότητα ἐκ τοῦ πυρός· τὰ πλυνόμενα πορρέματα ἐκβαλλόμενα ἀπὸ ζέοντος ὑδάτος σκληρύνονται παρθευθὺς ὡς νὰ ἦσαν σανίδες, καὶ πενυρακτωμένοι λίθοι δὲν ἐμποδίζουν τὰς συνδύνας τῆς κλίνης τοῦ νὰ παγώνωσιν. Ἐὰν δὲ ταυτὰ εἰσι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κλίματος ἐντὸς καλύβης κατακλιθεὶς, ὑπὸ πύρρος θερμαινόμενης καὶ πυκνῆς κατοικουμένης, ὁποῖον πρέπει νὰ ἦναι ἐπὶ τῶν σκοτεινῶν καὶ ἀνεμοπλήκτων κορυφῶν τῶν ἐκτὸς ὄρεων;

Τῶν συνδρομητῶν τις γράφων πρὸς ἡμᾶς ἐσχάτως μᾶς ἐρωτᾷ·—Ὁταν κύριος καὶ κυρία ἀναβαίνεισιν ὄρος διὰ γενεῶν μονοπατίου, πότερος ἐκ τῶν δύο πρέπει νὰ προηγηθῆται; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν καλὴν συμπεριφορὰν, βέβαια· ἐπειδὴ δὲ ὁ Φιλόκαλος Συμριναῖος μεταξὺ ἄλλων ἔγραψε καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀποκρινόμεθα εἰς τὸν φίλον συνδρομητὴν μας ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῆται ὁ κύριος, τοῦλάχιστον ἐν ὄσῳ ἡ μόδα τοῦ Μαλακῶφ εἶναι ἐν ἰσχύϊ.

Ἐνῷ ὠραῖόν τι κοράσιον ἐθεώρει ἐσχάτως τὰ ἔνηθη εἰς τὸ Τρίερατον τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς ἐλευσθέν ὑπὸ τῆς καλλονῆς αὐτῶν, ὁ ἀνθοπόλις τῆ εἶπε· « Κοριτσάκη μου φύγ' ἀπ' ἐδῶ, διότι φοβοῦμαι μήπως τὰ ἄνθη μου χάσουν τὴν εὐμορφίαν τους ἐμπροστὰ σου, καὶ δὲν τάγοράσῃ κανεὶς ».

Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δάκνει ἄνευ ὀδόντων ὀξύτερον παντός ὅ,τι ἔχει ὀδόντας;—Τὸ ψαλίδι.

Διακτί, φίλε μου, ἀτεινέτε πρὸς τὰ χρυσεῖα νέφη τοῦ δύνοντος ἡλίου;—Διότι εἶναι ἡ μόνη μου ἐλπίς τὴν ὁποίαν ἔχω περὶ χρυσοῦ.

« Γεώργιε, εἶπε ξυλουργός τις πρὸς τὸν μαθητὴν του, σήμερον θὰ ἦμαι ἐξῶ, καὶ ἐνῷ λείπω, θέλω νὰ μοῦ ἀκονίσῃς τὰ σύνεργά μου ».—« Πολὺ καλὰ μάστορη ». Τὸ ἐσπέρας ἐπιστρέψας ὁ ξυλουργός, « Γεώργιε, εἶπεν, ἠκόνισας ὅλα τὰ σύνεργά μου; » « Ὅλα τὰ ἠκόνισα, μάστορη, μοναχὰ τοῦ πριονιῶν τὰ δόντια δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὰ βγάλω ὅλα ».

Ἱστορικόν.—Ἐν καιρῷ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν, ὁ στρατηγὸς Λαφαγέττης εὐρισκόμενος ἐν Βαλτιμῶρη προσελήθη εἰς χορὸν τινα. Ὑπῆγεν εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἄντι νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν διασκεδάσειν, ὡς ἠλπίζετο ἀπὸ Γάλλων εἰκοσιδύο ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ὑποκλίνας ταπει-

νῶς προσιφώνησε τὰς Κυρίας λέγων. « Κυρίαί μου, εἰσθε πολλὸ ὠραῖαι, χορεύετε λαμπρὰ, ὁ χορὸς σας εἶναι μεγαλοπρεπής.—Οἱ στρατιῶταί μου δὲν ἔχουν ὑποκάμισα!—Εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην αἱ κυρίαὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὴ συγκινηθῶσιν. Ὁ χορὸς ἐπκυσεν, αἱ χορεύτριαι ἐπέστρεψαν εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ πᾶραυτὰ ἄρχισαν νὰ ἐργάζωνται τὴν δ' ἐπιούσαν πληθὺς γιγῶνων κατεσκευάσθησαν ὑπὸ τῶν ὠραιότητων χειρῶν τῆς Βαλτιμῶρης διὰ τοὺς ἀνδρείους; ὑπερασπιστὰς τῆς πατρίδος των.

Ἐπιποτικῆ τις νεάνις δεχθεῖσα τὴν πρότασιν νεανίου ὅπως συνοδεύσῃ αὐτὴν οἴκαδε, καὶ μετὰ ταῦτα φοβηθεῖσα μήπως αἱ κακαὶ γλώσσαι ἐρηλευσῶσι τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τὸ σπουδαιότερον, ἀπέστειλε τὸν καθαλιέρον τῆς συνιστῶν εἰς αὐτὸν μεγάλην μυστικότητα. « ὦ! μὴ φοβεῖσθε περὶ τούτου, εἶπεν ὁ κύριος, ἐγὼ ἐντρέπομαι διὰ τοῦτο περισσότερο ἀπὸ ὑμᾶς.

Ἐνῷ Ναπολέων ὁ Α'. ἦτο ἐτι ἀξιωματικὸς εἰς τὸν στρατὸν, Ῥωσσοὺς τις ἀξιωματικὸς εἶπε καυχώμενος ἐνώπιον αὐτοῦ ὅτι ἡ μὲν Ῥωσσία ἐπόλεμει ὑπὲρ δόξης, ἡ δὲ Γαλλία διὰ κέρδος. Ἐχετε δίκαιον ἀπεκρίθη ὁ Ναπολέων, διότι ἐκατέρω ἀγωνίζεται νὰ ἀποκτήσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει.»

Ἄνατροπὴ σύντομος, ὀλιγοδάπανος καὶ κατὰ τὸν συμφόν — 1, Μάθε δύο τρία γαλλικὰ καὶ ἄλλα τόσα ἀγγλικὰ. 2, Ἐνδύου πάντοτε κατὰ τὸν συμφόν. 3, Ἀντὶ τοῦ χυδαίου καλῆ ἡμέρα σας ἢ τοῦ χαίρετε, πρόσειγε νὰ λέγῃς πάντοτε bon-jour καὶ adieu εἰ καὶ εἰς τοὺς ὁμογενεῖς σου ἀποτεινόμενος. 4, Γενεῶν τακτικὸς φοιτητῆς ἐνός τῶν Γάλλων κούρεῶν τῆς πόλεως ἡμῶν ἵνα διατηρῆς πάντοτε τὴν κόμην σου εὐώδη καὶ κομψήν. 5, Μάθε νὰ χορεύῃς τὴν πόλκην καὶ τὸ βάλσι ἐντελέστατα. 6, Κράτει κομψὸν μπασιουῖν ἢ μάλιστα εἰς τὴν χεῖρά σου διὰ νὰ περιστρέψῃς αὐτὴν ἐν ὅτε σαρξίζων καὶ ὑποτονθορίζων μελοδράματα. 7, Ὅσακις ἐν ταῖς συναναστροφαῖς συμπίπτῃ λόγος περὶ Ὀμήρου καὶ Θουκυδίδου καὶ ἄλλων τισούτων σχολαστικότητων, στρέφε ἄλλοῦ τὸ πρόσωπόν σου μὲ περιφρόνησιν. 8, Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις προσπάθησε νὰ κληρονομήσῃς ἀπὸ τινα θεῖον ἢ θεῖαν χιλιάδας τινὰς λιρῶν.

Καὶ ταῦτα ποιήσας καὶ πειῶν ἔση τοῖς πᾶσιν εὐπρόσδεκτος.

Κοῦρος τις νεανίας ὅστις εἶχε περισσοτέρην καλλονὴν παρὰ μοῦ. αὶ ἐνυμπεύθη κληρονόμον τινα ἡτις καὶ τοὶ κάλλιστα ἀνατεθραμμένη, πολὺ ἀπαῖχε τοῦ νὰ ἦναι ὠραία. Ἡμέραν δὲ τινα εἶπε πρὸς αὐτὴν· « Φιλτάτη μου, ὅσον ἄσχημος καὶ ἄν ἦσαι σὲ ἀγαπῶ ὡς νὰ ἦσο ὠραία. » Σὰς εὐχαριστῶ εἶπεν ἡ κυρία, τὸ αὐτὸ αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ, διότι ὅσον βλάξ καὶ ἄν ἦσαι σὲ ἀγαπῶ ὡς νὰ εἶχες πνεῦμα ».

—Δὲν σοὶ τὸ εἶπα, φίλε Δούγκαν; ἐπκνέλαθε πάλιν ὁ ἄγχιος μετὰ τρομερῆς σοβαρότητας· ὅταν τὸν βλέπω μὲ τὴν δευτέραν ὄρασιν, ἔχει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στήθους τοῦ ὀπῆν στρογγύλην καὶ ἐρυθράν... Ἰσα ἰσα ὅσα χρειάζεται, Δούγκαν, διὰ νὰ παράσῃ ὁ θάνατος... Κἀθηται ἐπὶ τῆς γλῆτος εἰς τὴν ἄκραν ἐνὸς δρόμου,—καὶ εἶναι ὠχρότατος, Δούγκαν δὲ Ἀἰθῆ... ὠχρὸς ὡς ὁ ἀδελφός μου Μὰκ-Νάβης, τὸν ὁποῖον ἐδολοφόνησε. Τότε ἡ φωνὴ τῶν ἀνείρων διασχίζουσα τὴν νύκτα μοι λέγει εἰς τὸ οὖς.—Τὸ αἷμά σου, τὸ αἷμα τῶν φιλῶν σου θὰ ἐκδικήσῃ τὸν Μὰκ-Νάβην!

—Τὸν Μὰκ-Νάβην! ἐπκνέλαθε κατὰ νοῦν ὁ δόκτωρ· γνωρίζω τὸ ὄνομα τοῦτο... Νομίζω... Ἄ! ναί... ὁ νέος ἐκεῖνος σχολαστικὸς τὸν ὁποῖον εὗρον παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ Πίρρηθαλ... Στέφανος Μὰκ-Νάβης· ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ Σκῶτοι δὲν ἔχουσιν ποτε κύριον ὄνομα... Ἴσως ὑπάρχει ὀλόκληρος φυλὴ Μὰκ-Νάβων!...

—Καὶ ποῖος μοι εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται τῶρα Ῥιο-Σάντος; ἀνεβόησεν αἰφνης ὁ λαῖρδος.—μαρκέσιος δὲ Ῥιο-Σάντος; ἀνεβόησεν αἰφνης ὁ λαῖρδος.—μαρκέσιος δὲ Ῥιο-Σάντος... σὺ μοι τὸ εἶπας, Δούγκαν;

Ὁ Μοῦρς ἐσκήρτησεν ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦ μαρκεσίου, καὶ ἐζέτεινε τοὺς μυῶνας τῶν ὠτων αὐτοῦ.

—Δὲν σοὶ τὸ εἶπα ἐγὼ, ἐψιθύρισε ἐλπίζων νὰ συνδέσῃ διὰ τῆς ἀπ κρείσεως ταύτης τὰς φυγούσας ἰδέας τοῦ ἀσθενοῦς καὶ νὰ τὸν παρασύρῃ εἰς καθαρωτέρας ἀποκαλύψεις.

—Ῥιο-Σάντος! ἐπκνέλαθεν ὁ ἄγχιος.—ἔτοιμασε τὸ ἄλογόν μου, Δούγκαν δὲ Ἀἰθῆ! ἐτοίμασε τὸ καλόν μου τὸ ἄλογον τὸν Βίλλη!... θὰ παρίσω τὰ ὄρια διὰ νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀνείρων.

—Παρακαλῶ, Εὐγενέστατε, εἶπεν ὁ δόκτωρ προσπαθῶν νὰ μιμηθῇ τὸν τόνον καὶ τοὺς τυπικούς λόγους τῶν Σκώτων.—ὁ Ῥιο-Σάντος οὗτος εἶναι λοιπὸν δολοφόνος;

Ὁ λαῖρδος ἀπέσυρε τὰς χεῖράς του, τὰς ὁποίας ἐστήριξεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ δόκτορος, καὶ τὸν ἐθεώρησε μετὰ δυσπιστίας.

—Ὅσοι λέγουν τοῦτο, ἀπεκρίθη ψεύδονται... Τί με θέλεις;

Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ λαῖρδου ἀπέδαλε τὴν ἐκφρασιν τῆς περαιοσύνης του. Φαίνεται ὅτι ἐπὶ μίαν στιγμήν ἐπκνέλαθε τὸ λογικόν του.

Ἀλλὰ τοῦτο διήρκεσεν ἄλλογον. Πρὸτέως τὸν γρόνθον του κατὰ τοῦ δόκτορος, ἐμορμύρισε ἐπιφώνησιν ὀργῆς, καὶ ἐξπλώθη τρέμων ὑπὸ ψύχους, ἐντὸς τῶν ἐρπλωμάτων του.

—Πόσον εἶναι ψυχρὸς ὁ Τάμσις! ἐγόγγυσε ξιγῶν.—ἡ σελήνη εἶναι πράσινη εἰς τὸ Λονδίνον, καὶ αἱ ἀκτίνες τις παγώνουν... ὦ! ἂν ἦμην εἰς τὴν Σαλαμίαν!

Ἐπειτα δὲ ἐψάλλε μὲ φωνὴν ὑπὸ πτότσουσαν. ὁ λαῖρδος τῆς Κιλλαρδωνῆς εἶχε δυὸ κόρας νέας, στὸν κόσμον δὲν εἶδε κανεὶς κόρας τόσο ὠραίας.

—Δυὸ κόρας! προσέθηκον οἰμώζων σιγηλῶς,—δυὸ κόρας! Ὁ θεὸς δὲν θέλει νὰ ἔχωμεν δυὸ κόρας.

Ὁ δόκτωρ Μοῦρς ἔκλινε διὰ νὰ ἀκούσῃ τοὺς λοιποὺς λόγους τοῦ ἡ φωνῆ τοῦ ἀσθενοῦς; ἐσδέσθη ἐντελῶς εἰς ἀκατανόητον μορμυρισμόν.

Ὁ Μοῦρς περιέμεινεν ἀκόμη ἐπὶ τινὰς στιγμάς, ἔπειτα δὲ ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του λέγων.

—Ἄμὴ ὁ μαρκέσιος!... Μὰ τὴν ἀλήθειαν ὁ μαρκέσιος ἔλαθε κερὸν ἕως τῶρα νὰ ἀποθάνῃ δυὸ καὶ τρεῖς φοσῶς... Πρέπει νὰ σπύσω.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐστρέφεται διὰ νὰ φθάσῃ τὰ χεῖρας εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Ῥιο-Σάντου, ἤσθάνθη συνβλήθον τὸν βραχιόνά του ὑπὸ χειρὸς, καὶ ἐστρέφη ἀμέσως πρὸς τὰ ὀπισθεν νομίζων ὅτι ὁ ἱππότης Βεμβὸς τὸν κατέλαθεν.

Ἀλλὰ μάλιστα ἐβρίσχε τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποῖου ἡ χεὶρ συνβλήθη τὸν βραχιόνά του, καὶ ἀφῆκε κραυγὴν τρόμου, καὶ ἐκλονίσθη ὡς ἀνεὶ ἐμελλε νὰ λείπῃ υμῶσῃ.

Τρόμος ἀπερίοριστος ἐξωγραφώθη ἐπὶ τοῦ βλέμματός του.—Ἡθέλησε νὰ δμυλήσῃ, ἀλλ' ὁ λάφυρξ του καταπνιγόμενος ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκβάλῃ φωνήν.

Ἐπὶ τέλους τὰ γόνατά του ἐκάμψθησαν καὶ ἔκλινε προσπίπτων ἐπὶ τοῦ τάπητος εἰς θέσιν ἠπτημένου ὅστις παρακαλεῖ καὶ ζητεῖ ἔλεος.

Κεφ. Η'. Ἡ φλεβοτομία.

Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐπ' αὐτοφώρῳ κατέλαθε τὸν δόκτωρα Μοῦρην κατασκοπεύοντα, ὁ ἄνθρωπος ὅστις τὸν κατέλαθε καθ' ἣν στιγμὴν ἐγκαταλιπὼν τὸν προσκερταλιον ἐμπιστευθέντος αὐτῷ ἀσθενοῦς,—καὶ ἀποθνήσκοντος!—παρεδίδετο τρόπον τινα εἰς κατ' οἶκον ἐρευναν, ἀσύγγνωστον μὲν εἰς πάντα τόπον, μάλιστα δὲ εἰς τὰ ἀγγλικὰ ἦθη καθ' ἃ πᾶσα κατοικουμένη οἰκία εἶναι ἄσυλον τὸ ὁποῖον οὐδ' αὐτὸς ὁ νόμος δικαιούται νὰ παραβιάσῃ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἦτο οὔτε ὁ ἱππότης Ἄγγελος Βεμβὸς οὔτε τις τῶν ὑπηρετῶν τοῦ μαρκεσίου. Ἦτο ὁ μόνος οὗτινος ὁ δόκτωρ κατὰ φυσικὸν λόγον ἠδύνατο νὰ μὴ φοβῆται τὴν ἐπαγρύπνησιν. Ἦτο αὐτὸς ὁ ἐμπιστευθεὶς ἀσθενὴς,—ὁ ἀποθνήσκων,—ὁ Ῥιο-Σάντος αὐτός.

Ὁ δόκτωρ Μοῦρς ἦτο τῶντι διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ ἀξίως κατεῖχε τὴν πρῶτην θέσιν, τὴν ὁποίαν ἡ κοινὴ φήμη ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐμπείρων ἱατρῶν τοῦ Βασιλικοῦ Σχολείου, ὥστε βεβαίως ἐθεώρησεν ὡς δυνατὴν μάλιστα, δὲ ὡς βεβαίαν τὴν εἰς τὴν ζῶην ἐπάνουδον

του μαρκισίου δε Ριο-Σάντου, αν μόνον έπεδαφίλευον εγκαιρίως εις αυτον τας απαιτουμένας θεραπεΐας.

'Αλλ' εκείνο το όποιον ένεποίει εις αυτον θάμνος ήτο ή αίφνίδιος, ή αυτόματος, ή έντελής αυτη ανίστασις του μαρκισίου άνευ βοήθειας ή ανακουφίσεως.

'Ως φαίνεται, κατά την εξέτασιν την όποιαν έκαμεν επιπολαιώς περι τής καταστάσεως του μαρκισίου ειχεν άπκτηθῆ. Αυτός, ό συνήθως τοσοϋτον επιτήδειος και έμφρων έπραξεν έν περιστάσει καθ' ήν ή ίδια ζωή του ήτο εις κίνδυνον ως άνόητον παιδίον. 'Ό,τι έθεώρησεν ως λειποθυμίαν υπό του έντελου; σχεδόν πνιγμού δέν ήτο ειμή ή προσωρινά εκείνη παραλυσία, ήτις καταλαμβάνει πολλάκις έν έντελει ύγεία εκείνους οΐτινες καταχρώνται τών έγκεφαλικών δυνάμεων αυτών, ή παραλυσία εκείνη, τής όποιας ή θεα έμποιεί τρόμον, και ήτις πολλάκις επαναληφθείσα κατανατῆ εις ήλιθιότητα ή εις θάνατον, αλλά τής όποιας αί πρώται προσβολαι εύτυχώς καταπολεμούνται δι' άπλουστάτων γνώσεων τής στοιχειώδους κλινικής.

'Ο μαρκισίος καταλήφθη υπό έγκεφαλικής πληθώρας, και εισέτι κατείχετο ύπ' αυτης. 'Αλλ' ή άκίνησις αυτη, ό πρώην θάνατος ήτο νευρικών φαινομένων, περιπεπλεγμένον αναμφιβόλως μετά συμπτωμάτων του αίματος, τών όποιων ή άκριβής και τεχνική περιγραφή ήθελε μόνον εκπλήξει ή αυδιάσει τας ώραιάς αναγνωστρίας ήμων. ('Επειδή έκαστος συγγραφεύς διαπαιδαγωγείται υπό τής παρηγόρου ιδέας ότι πάσαν ημέραν μετ' απλησί-ας αναγινώσκειται υπό πλείστων ώραιών αναγνωστρίων). 'Ο θάνατος οΐτος ήτο κατά το φαινόμενον μόνον' ήτο ληθαργία.

Δι' ενός βλέμματος κατεμέτρησεν ό δόκτωρ την θέσιν του και έταπεινώθη. 'Ητο υπό την έξουσίαν του Ριο-Σάντου, όχι μόνον διότι αποτόμως ειχεν εγκαταλείψει αυτον αποθνήσκοντα, αλλά και διότι πάσα λέξις διαφυγούσα εκ του στόματος του Μούρη ήκούσθη υπό του μαρκισίου. 'Ο δόκτωρ έγίνωσκε ταϋτα, και οΐδ' έτόλμα να πιστεύσῃ το έναντίον' διότι ή ληθαργία και τά παρεπόμενα αυτης αφήνουνσι πάντη έλευθέραν την χρῆσιν τών αισθήσεων και τής σκέψεως.

'Αλλ' ένῶ οΐτως έταπεινούτο, τολμηρά τις άπόφασις διήρχετο το τετραγυμένον πνευμά του. 'Ο Ριο-Σάντος ήστατο ένώπιον αυτου φέρων επί του προσώπου του τά πρόδηλα συμπτώματα τής μερικῆς εκείνης παραλυσίας του έγκεφάλου, τής όποιας τά αποτελέσματα τοσοϋτον διαφέρουσιν.

'Ο Μούρης ένόησεν ότι ήτο άλαλος. 'Η γλώσσά του έμενε παραλελυμένη μετά την άνάβυσιν τών λοιπών μελών του σώματός του. 'Εσκέπτετο εύκρινώς, ή διάνοιά του ήτο εις ύγιη κατάστασιν, άλλ' οί μϋς τής γλώσσης του προσεβλήθησαν υπό στιγμιαίας παραλυσίας.

Τό σύμπτωμα τούτο είναι εξ' εκείνων άτινα ά-

ναφρίζονται καθ' έκάστην, και ό δόκτωρ Μούρης κατά την μακράν πειραν αυτου εις την Ιατρικήν ειχεν άπαντήσει άπειρα τούτου παραδείγματα.— 'Ητο πεπεισμένος περι τούτου.

'Ο Ριο-Σάντος λοιπόν στερηθείς στιγμιαίως του λόγου και εξασθενήσας υπό τής σφοδράς προσβολῆς, τής όποιας διετήρει τά δείγματα, ήτο έντεθειμένος εις την έξουσίαν του δόκτωρος οΐχ' ήτον ή οτα ήτο εξηλωμένος επί του ανακλιντήρος.

'Ο Μούρης συνέλαβε την ιδέαν να τον φωνεύσῃ.

'Ο δε Ριο-Σάντος ήστατο έρθιος ένώπιον αυτου έχων το βλέμμα ακίνητον, τον τράχηλον άκαμπτον, και φαινόμενος μάλλον ως φάντασμα ή ως άνθρωπος.—'Η αντίστασις ήν ήθελεν αντίτάξει ήθελεν εισθαι άσθενεστάτη και εύκατάβλητος. 'Από έξωτερικών δε προσκομμάτων οΐδεν έφοβείτο ό Μούρης, διότι ό Ριο-Σάντος δέν ήδύνατο να φωνάξῃ.

Οΐτος δε ως να ήθελε να επιθεσβαίωσῃ την πρόγνωσιν του δόκτωρος, άνύψωσε την χειρίδα του οικιακού ήματιου του, και με νεϋμα έκφραστικόν έδειξε την εξωγυωμένην φλέβα του πήχεως αυτου.

—Θέλετε να σας φλεβοτομήσω, μυλόρδε; ήρώτησεν ό Μούρης.

'Ο Ριο-Σάντος έκαμεν έκφραστικόν νεϋμα καταράσεως.

'Ο δόκτωρ έδίστασεν. 'Η έκφρασις τής αποφάσεως αυτου έφάνη αναμφιβόλως επί του προσώπου του, διότι ό Ριο-Σάντος έξέριψεν αυτομάτως βλέμμα προς την κλίνην, ως δια να ιδῃ αν ήδύνατο να έλπισῃ βοήθειαν εκ του μέρους τούτου.

'Η αδυναμία του σώματος καταβάλλει την δύναμιν τής ψυχῆς.—'Αλλά κατ' εύτυχίαν του μαρκισίου, ό Μούρης δέν είδε το βλέμμα τούτο τής άμηχανίας. Το βλέμμα τούτο ήθελε δώσει πέρας εις τους διαταγμούς του.

'Ο Ριο-Σάντος όμως, όσον εξητητημένοι και αν ήσαν αί φυσικαι δυνάμεις αυτου, δέν ήδύνατο να μένῃ επί πολυ άσθενῆς ένώπιον του κινδύνου. 'Υπήρχεν έν αυτω θησαυρός άταραξίας και γενναϊότητας τον όποιον τοσαϋτα διαδοχικά δυστυχήματα δέν ειχον εξαντλήσει. Εϋθύς δ' άνωρθώθη υπερήφανος, αν και έγίνωσκε καλώς την παρουσίαν αδυναμίαν τής φυσικής καταστάσεως αυτου.

'Ενῶ ό Μούρης έδίσταζεν εισέτι, ήσθάνθη συνθλιβόμενον πάλιν τον βραχίονά του. 'Η σύνθλιψις αυτη ήτο βραδεία και διαρκής.—'Ητο ως διαταγή διδομένη δια φωνῆς σταθεράς, άλλ' άνευ όργῆς.

'Ο Μούρης έσυρε την θήκην αυτου και την ήνώωξεν.

Βεβαίως δέν δυνατάι τις να αποδώσῃ το κατόρθωμα εις την μαγευτικήν δύναμιν του προσώπου του μαρκισίου, διότι την στιγμην ταϋτην το ακίνητον πρόσωπον αυτου εξέφραζε παντελή άναισθησίαν. Οί διατεταμένοι μϋς αυτου ήσαν ένθρημια. Οί σκοτεινοι και υπό τών ιδωδών φλεβών απομακρομαρωθέντες οφθαλμοί αυτου εξέιχον εξωδηκότες ως έκπεπληγμένοι εκ τών εξωγυωμένων κογγών,

αϋτων. Το στόμα του σπασμωδικώς συσφιγγόμενον δέν ήνοιγότο' έν γένει δε πάντες οί χαρακτηρισμοί του παρουσίαζον το φαινόμενον εκείνο τής ήλιθιότητος υπερ συμπαράφερις ή επικειμένη αποπληξία.

'Αλλά και ή θέλησις είναι δύναμις μαγευτική, ήτις άρκει μόνον να φανερωθῃ καθ' ένα ή κατ' άλλον τρόπον.—'Εταν ήναι επικρατούσα και ισχυρά,—'Ινα καταδικάσῃ αδύνατον αντίστασιν.

'Επειτα δε ή εξις του σεβασμού και τής ύπακοῆς δέν δύναται να κλονίσῃ άνίσχυρον θέλησιν επαναστατοϋσαν;

'Η άνάμνησις τής υπερηφάνου θρασυότητος ήτις έλαμπε συνήθως επί του ώραίου προσώπου του μαρκισίου, παρίστη αναμφιβόλως μεταξύ του οφθαλμού του Μούρη και του ακινήτου εκείνου προσώπου όπερ ήτο ήδη ένώπιον αυτου. Είδε κατά διάνοιαν το βλέμμα εκείνο να ακτινοβολῆ κατά το σύνθεσις, να απειλῇ και να επιτάτῃ.

'Υπήκουσεν.

'Αφοϋ δε πλέον εισήλθεν εις την οδόν ταϋτην τής υποταγῆς, ό Μούρης κατέστη πάλιν υποδεέστερος. 'Ελησημόνησε πάσαν επαναστατικήν ιδέαν, και κοτελήθη υπό τρόμου διότι συνέλαβε τοιαϋτην.

Καθ' ήν στιγμην προσήγγιζε το σμίλιον εις τον βραχίονα του Ριο-Σάντου, οΐτος έκρότησε την χειρά του, και λαβών το έργαλείον προσήγγισεν αυτό εις τους οφθαλμούς του.—Οί οφθαλμοί του ήσαν τεθολωμένοι εκ του αίματος όπερ επλήρου την κόρην αυτων, και δέν ήδυνήθη να ιδῃ ο,τι ήθελεν. 'Αλλ' ό δόκτωρ ένόησεν, αν και το νενεκρωμένον πρόσωπον του μαρκισίου δέν ήδύνατο να δώσῃ ουδεμίαν εξήγησιν εις την χειρονομίαν του' ένόησε και έτρεμε, διότι ή χειρονομία αυτη τῶ έλεγεν έναργέστερον πάντων, ότι ό Ριο-Σάντος δέν ειχεν απολέσει οΐδεν εκ τής παντομίμης του, και οτα ειχε σπογγίσει το αυτό τούτο σμίλιον επί του ένδύμπτός του, οΐτινος το έρισύχον ήρυθρίασε προς στιγμήν.

'Ανώψωσε και αυτός την χειρίδα του χωρίς να είπῃ λέξιν, και εκέντησεν ελαφρά τον βραχίονά του.

'Ο Ριο-Σάντος έκαμε κίνημα επιδοκιμασίας.—Μετά μίαν στιγμην ανεπήδησεν εκ τής τμηθείσης φλεβός του όρηπτική ροή αίματος.

—'Αρκει! είπεν ό Ριο-Σάντος μετά τινος στιγμῆς.

'Ο δόκτωρ έσκέπησε σφοδρώς ακούσας τον ήχον τής φωνῆς ταϋτης. 'Ανώψωσε το επί τής φλεβοτομίας προσηλωμένον βλέμμα του μετ' αληθοῦς τρόμου. 'Ο Ριο-Σάντος όμως, ό Ριο-Σάντος κατέστη πάλιν ό έπιφοβός άνῆρ ένώπιον του όποιου το παν υπέκλινεν.

'Ο Μούρης αυτός ήρχυσε την άλυσιν ήτις έδέσμευε τον λόγον του άνδρός τούτου, οΐτινος την αδυναμίαν έθεώρει προδίχου μετά περιφρονησώς. 'Απέδωκεν εις αυτον την δύναμιν του να διατάτῃ, την δύναμιν του να τιμωρῇ.

'Επιτήδειος εις το να καταστέλλῃ τας έντυπώσεις αυτου, ήδυνήθη να κρύψῃ τον φόβον του υπό το κάλυμμα τής άκρας και απαθούς άταραξίας, δι' ής εκάλυπτε συνήθως το πρόσωπόν του, άλλ' εκλεινεν ακουσίως τους οφθαλμούς ένώπιον του Ριο-Σάντου, οΐ τινος το άγέρωχον βλέμμα ειχεν αναλάβει την ζωηρότητα αυτου, και το ώχρον πρόσωπον εκάλυπτετο βαθμηδόν υπό τής συνήθους αυτου έκφράσεως.

Τό αίμα έν τούτοις έρρέεν.—'Ο Μούρης προσέχων όλως εις το πρόσωπον του μαρκισίου, οΐτινος έκαστος μϋς ανέλαμβανεν αλληλοδιαδόχως τας έκφραστικὰς κινήσεις του, δέν έσυλλογίζετο πλέον την φλεβοτομίαν.

—'Αρκει, κύριε επανέλαβεν ό Ριο-Σάντος συσφρουόμενος και φέρων την χειρα εις την λειποθυμούσαν καρδίαν του.—θέλεις λοιπόν πάλιν να με δολοφονήσῃς;

'Ο Μούρης εκλεισε την φλοβοτομίαν, και συσταυρώσας τας χειρας επί του στήθους αυτου, περιέμενε την καταδίκην του.

—Δός μοι μίαν εδραν, είπεν ό Ριο-Σάντος.

'Ο Μούρης υπήκουσε προθύμως, και ό μαρκισίος έξέριψθη βρέως επί του προσκεφαλαίου, και έθεσε την χειρα επί τών οφθαλμών του, οΐτινες εξασθενήσαντες εκ τής άγρυπνίας, του παθήματος και του απολεσθέντος αίματος προσεβάλλοντο υπό τής λάμπσεως του φωτός τής ημέρας. 'Εμεινε δε οΐτω επί τρία ή τέσσαρα λεπτά.

Μετά δε ταϋτα άνώρθωσε την κεφαλήν. Το ώχρον μέτωπόν του ειχεν αναλάβει άπασαν την υπερήφανον αυτου γαλήνην.

—Κύριε δόκτωρ, είπεν άνευ ουδεμιῆς επιτηδεύσεως, σας εύχαριστώ διότι παρεβιάσατε την εισοδον του μυστικού τούτου δωματίου... δι' ύμων γνωρίζω ήδη ότι ό δυστυχῆς οΐτος άσθενῆς δέν είναι εις κίνδυνον θανάτου.

'Εδεικνυε δε τον 'Αγκον κοιμώμενον επί τής κλίνης. 'Ο Μούρης εκλεινεν αυτομάτως.

—Νομίζω ότι δέν άπατάμαι, προσέθηκεν ό Ριο-Σάντος' είπετε ότι ή κατάσταση σου ήτο του λοιπού εκτός κινδύνου;

—Τό είπον, μυλόρδε.

—Κύριε δόκτωρ, επανέλαβεν ό μαρκισίος, σας εύχαριστώ διότι απεκαλύψατε ένώπιόν μου το βράθος της καρδίας σας, ένῶ ελείμην εκεί ως νεκρός...

—'Η άσθεντία σας ήκουσεν;...

—Κάλλιστα, κύριε... Με φθονείτε... θέλετε να μάθητε το μυστικόν μου.

—'Α! μυλόρδε!... είπε θέλων να τον διακόψῃ ό Μούρης, οΐτινος ή φωνή κατέστη ίκετευτική.

—Μή με παρακαλείτε, κύριε, διέκοψεν αυτον ό Ριο-Σάντος, ύστας εξησθένει όμιλων, άλλ' ουτινος ή ήγεμονική γαλήνη άντέφρασε μεγάλως προς τήν αδυναμίαν του.—Μή με παρακαλείτε' είναι άνωφελές. Δέν θέλω να σας βλάψω ουδόλως... 'Αλλ' ό φθόνος σας είναι άνόητος, και το μυστικόν μου είναι εξ' εκείνων, τά όποια δέν ανακαλύπτον-

ται... Είναι ως αί σελίδες εκείναι αί εις άγνωστον γλώσσαν γεγραμμένηι, τας οποίας κωρατε εις τδ δωμάτιόν μου, και τας οποίας μακρίως έπειράθητε να αναγνώσητε εις μάτην ήθελεν έχει τις αυτό εις τας χειράς του, διότι διά να τδ έννοήση άπαιτείται πρδς τούτοις κλειδιόν τι, — και τδ κλειδιόν τούτο, κύριε, δ θεδς όστις μόνος τδ δίδει, δεν τδ παρεχώρησεν εις ύμας.

Εις τδς τελευταίους τούτους λόγους ύπηρεπε περιφρόνησις ψυχρά, άπεριόριστος και μεγίστη. Η ύπερηφάνεια του δόκτορος διηγέρθη κρύβδη εν αύτδ.

—Κύριε δόκτορ, επανέλαθεν δ Ριο-Σάντος εξακολουθών να διμιλή με την βραδείην και άπαυδη μένην έσεινη φωνήν, ήτις ήθελε καταστήσει ψυχρόν τόν έπαινον, άλλ ήτις παριστά σφοδροτέρην τήν περιφρόνησιν, επί τέλους σας ευχαριστώ μάλιστα διότι δεν με έδολοφονήσατε.

Ο Μούρης άπισθοδρόμησε κατά δύο βήματα. Η λέξις αύτη συνέθλιψε τήν καρδίαν του ως μάστιξ. Ενόμισεν ότι άπόλλετο άνευ έλπίδος.

“Αλλ’ ό Ριο-Σάντος εξακολούθησε λέγων.

—Ο θάνατος ήθελε μοι είσθαι σκληρός... σκληρότατος! Αλλά σας τδ επανέλεγω, δεν θέλω να σας βλάψω ούδέλωσ. Βάλατε τδ προσκεφάλαιον τούτο ύπό τδς πόδας μου, κύριε δόκτορ.

Ο Μούρης έλαβε τδ προσκεφάλαιον και τδ έθεσεν ύπό τδς πόδας του μαρκισίου.

—Με συγχωρείτε, κύριε δόκτορ, εξακολούθησε λέγων δ τελευταίος ούτος, άν καταχωρήμαι ούτω τής αγνοητάτης σας... Υπάγετε να ανοίξετε τήν έξωτερικήν θύραν του δωματίου μου, και είπατε εις τόν Άγγελον... διμιλήσατε πολύ σκληρά εις τόν δυστυχη τούτον νέον πρδ όλίγον, κύριε! είπατε εις αυτόν ότι μοι εσώσατε τήν ζωήν... Θα σας συγχωρήσει διά τήν αυθάδειάν σας. —Είπατε και εις τδς ύπερέτας μου... Τί ώρα είναι, κύριε δόκτορ; Ο Μούρης έσυρε τδ ωρολόγιόν του.

—Δέκκ, μυλόρδε.

—Δέκκ ώρα, επανέλαθεν ό Ριο-Σάντος—δ καιρός είναι πολύτιμος, άλλ’ είμαι καταβεβλημένος από τόν κόπον, και πρέπει να αναπαυθώ τούλάχιστον ήμισιαν ήμέραν... Είπατε εις τδς ύπερέτας μου, κύριε, να έχωσιν έτοιμήν τήν άμαξάν μου εις τας τέσσαρας... Ο ίππότης Άγγελος Βέμβος θα με συνοδεύση.

Ο δόκτορ εστάθη ακλόνητος επί τινας στιγμάς, ώσκει περιέμενε νέας διαταγάς, έπειτα δε διηυθύνθη πρδς τήν θύραν.

—Όταν εκτελέσητε ταύτα, κύριε δόκτορ, επανέλαθεν ό Ριο-Σάντος καθ’ ήν στιγμήν ό Μούρης άπεμακρόνητο, πρέπει να επανέλθετε... Έχω να σας προτείνω μερικάς ερωτήσεις.

Ο Μούρης επανήλθεν εις τδ δωμάτιον, και επέρασε δι’ αύτου διά να υπάγη να ανοίξη τήν έξωτερικήν θύραν. Διαθαίνων δε έμπροσθεν του ανακλινητός, έπου πρδ όλίγου εκράται τόν Ριο-Σάντον ύπό τής τύχης καταβληθέντα, και τσοούτον

έγγυδ; του θανάτου, ώστε ήρκει να ώθήση αυτόν όλίγον ίνα τόν θανατώσει, δ δόκτωρ ύψωσε τδς ώμους έργισθείς έναντίον έαυτου.

“Αλλ’ ή ευκαιρία δεν ύπηρεπε πλέον.

Τδ μίσος όμως του Μούρη κύξήθη αίφνης ύπ’ αύτης τής πράξεως τής ανακαλυφθείσης προδοσίας του, και ύπετάθη εις έαυτόν να εκδικηθή.

Λέγουσιν όμως ότι ή ευκαιρία δεν έρχεται δις. Τούτο είναι αλήθεια, άλλ’ άδιαφορούσι περι τούτου οι επιτήδειοι άνθρωποι, και δύνανται να κάμωσι να αναφανή ή ευκαιρία ήτις δεν έρχεται άφ’ έαυτης... Ο Μούρης ήνώεζε τήν έξωτερικήν θύραν του δωματίου.

—Λοιπόν, κύριε, λοιπόν; ανεβόησιν δ ίππότης Βέμβος.

—Η ζωή του Κ. μαρκισίου είναι εκτός κινδύνου, σινιόρε, είπαν ό Μούρης όστις ήρπασε τόν Λόβλην εκ του περιδερμάκιου του διά να έμποδίση αυτόν από τδ να όρμηθή εις τδ δωμάτιον.

—Εκτός κινδύνου! επανέλαθεν ό Βέμβος με έκφρασιν όρμητικής χαράς.—Δεν έκρινα καλώς περι ύμών, κύριε δόκτορ! είσθε σοφδς άνηρ και φίλος ήξιος!... Σας παρακαλώ να με συγχωρήσητε και να με θεωρήσητε όλως ύμέτερον.

Ο δόκτωρ έκλινε ψυχρός, και μόλις ήγγισε τήν χειρά τήν οποίαν ό Βέμβος έτεινε πρδς αυτόν.

—Σινιόρε, επρόφερε χαμηλή τή φωνή και με έκφρασιν άμφίβολον, δεν έκκαμα πάν ό,τι επέθύμουν..

—Και δεν δύναμαι να ιδω τόν δδν Ιωσήν; ήρώτησεν ό Βέμβος.

—Τώρα έχω... Η αυθεντία Του σας επισφορτίζει να δικτάσητε να έτοιμάσωσι τήν άμαξάν εις τας τέσσαρας ώρας, και έλπίζει να τόν συνοδεύσητε.

Ο Βέμβος ανεπήδησεν ύπό χαράς.

—Να εξέλθη! να εξέλθη εύθύς! ανεβόησε, τούτο είναι νεκρανάστικισ! Α! δόκτορ, είσθε άνηρ μεγάλης αξίας!

—Τδ ενόμιζον πολλν καιρόν, άπεκρίθη ό Μούρης σείων τήν κεφαλήν του—άλλ, πιστεύσατέ μοι, σινιόρε, ή τύχη έχει μεγάλην ισχύν εις τά πράγματα του κόσμου τούτου...

Και ύποκλίνας έκκλισε πάλιν τήν θύραν.

Ο Άγγελος ενόμισεν ίσως ότι ό δόκτωρ έφάνη μετροφρονέστατος ή χαρά τόν καθίστα παράφορον ήρπασε να τρέχη πρδς τόν σταύλον και τά άμαξοστάσια, ακολουθούμενος ύπό του Λόβλην, έπειδή και ούτος λησμονών τήν πρόσφατον λύπαν του ανεπήδα και επλήρου τδς διαδρόμους διά τών εύθύμων υλακων αύτου.

—Εν τούτοις ό Μούρης είχεν επανέλθει εις τδ δωμάτιον του λαίδου. Ο κρότος τών βημάτων του εξέύπησε τόν Ριο-Σάντον, όστις ήρχιζε να άποκοιμάται επί τής έδρας του.

—Εξ ήμέραι παρελήθον, και δεν έπραξα ούδέν, είπε, δεν είδον ούδέν, δεν ήκουσα ούδέν... Συνέβη τι μεταξύ σας, κύριε δόκτορ;

—Ναι! μυλόρδε, θα έχω τόν νοϋν μου... Θα σας ύπηρετώ, και θα σας μισώ ένταυτθ. Θα ήμαι τδ όργανον και δ έχθρός σας... Θα πράξω...

—Σιωπή, κύριε! διέκοψεν αυτόν πάλιν ό Ριο-Σάντος. Ηξέρου όλα ταύτα. Τίποτε δεν κινδυνεύετε διότι μοι τά λέγετε, άλλ’ ούδέ καρδιζετε τί-

ποτε... Ας έμιλήσωμεν περι σοβαρών πραγμάτων, άν αγαπάτε.

—Θα μιλήσωμεν περι σοβαρών πραγμάτων, άν αγαπάτε. Ο Μούρης ήσθάνθη σφοδράν όργήν καταλαμβάνουσαν τήν καρδίαν του, βλέπων τήν άπερίριστον και άπειρον περιφρόνησιν τήν οποίαν έδεικνυον πρδς τας άπαιτάς καθώς και πρδς τας περιποιήσεις αύτου. Τδ μίσος του κύξησεν έτι μάλλον, άλλ, και τδ τέρας του έν ταυτθ και προληπτικάς τις τρώμοις τόν κατέλαθεν.

Ο Ριο-Σάντος εξέριψεν επ’ αύτου τδ όξύ και ήσυχον βλέμμα του.

—Και είσθε σοφδς άνηρ, ύμεις, κύριε δόκτωρ! επρόφερε με άπλόττητα.

—Εκκασος εν τθ βίω αύτου έχει τας ώρας τής παραφροσύνης του, μυλόρδε... Επειδή όμιλούμεν περι έμου, έφάνην παραφρονέστατος πρδ όλίγου... παράφορον θελήσατε να σας φονεύσω.

—Και παράφορον, διότι δεν τδ έπραξας, διέκοψεν αυτόν ό Ριο-Σάντος.

—Ναι, μυλόρδε, άπεκρίθη ό δόκτωρ—παράφορον διότι δεν τδ έπραξα.

Ο Ριο-Σάντος περιεστράφη επί τής έδρας του.

—Υποθέτω ότι αναβάλλετε τήν ανταπόδοσιν, κύριε! δεν θέλετε με συγχωρήσει.

—Εγώ δεν έχω τόν καιρόν να φροντίζω δι’ ύμας... Λέγομαι τήν συνδρομήν σας, ως και προηγούμενος στηρίζομαι επ’ ύμών επί όλίγον, και τούτο άδιστακτως...

—Η έμπιστοσύνη αύτη, μυλόρδε... ήρξατο να λέγη ό δόκτωρ Μούρης όστις επί μίαν στιγμήν ήσθάνθη τήν επιθυμίαν του να ύποκριθή μετόνοιαν.

—Δεν λέγεται τούτο έμπιστοσύνη, διέκοψεν αυτόν ό δδν Ιωσής. Ηθέλον να είπω ότι μη έχων τόν καιρόν να έρευνώ περι τής ύποθέσεως σας, θα σας καταστρέψω του λοιπού εις τήν έλαχίστην ύποψίαν.

Ο πους του Ριο-Σάντου άπωθήσας σφοδρδς τδ προσκεφάλαιον κατέπεσεν επί του τάπητος, τόν όποιον έκουσε διά τής πέτρης του.

—Έχετε τόν νοϋν σας, κύριε, προσέθηκεν.

—Μυλόρδε! ανεβόησεν ό Μούρης με ύπερηφάνειαν συγκίνησιν, εις τήν παρούσαν στιγμήν μία μόνη λέξις αγνοητότης ήθελε με καταστήσει δούλόν σας διά βίου!

Ο έφθαλμός του Ριο-Σάντου διετάρησε τήν έκφρασιν τής άτηράχου μεγαλοφροσύνης του, άλλ’ οι μύς του στόματος αύτου άκουσίως συσταλέντας εκίνησαν ελαφρδς τας ανυψωμένας άκρας του λεπτού και μαύρου μύστακος αύτου.

Ο Μούρης απέριψε τδ προσωπίδόν του είδεν ένυτον άποκαλυπτόμενον μέχρι του βάθους τής ψυχής του. Τδ κεκλιμένον μέτωπον αύτου άνωρθώθη τδ ψυχρόν και κυνικόν μειδιανά του ανεφάνη πάλιν επί τών χειλέων του, και είπε μη προσποιούμενος πλέον.

—Ναι! μυλόρδε, θα έχω τόν νοϋν μου... Θα σας ύπηρετώ, και θα σας μισώ ένταυτθ. Θα ήμαι τδ όργανον και δ έχθρός σας... Θα πράξω...

—Σιωπή, κύριε! διέκοψεν αυτόν πάλιν ό Ριο-Σάντος. Ηξέρου όλα ταύτα. Τίποτε δεν κινδυνεύετε διότι μοι τά λέγετε, άλλ’ ούδέ καρδιζετε τί-

ποτε... Ας έμιλήσωμεν περι σοβαρών πραγμάτων, άν αγαπάτε. Ο Μούρης ήσθάνθη σφοδράν όργήν καταλαμβάνουσαν τήν καρδίαν του, βλέπων τήν άπερίριστον και άπειρον περιφρόνησιν τήν οποίαν έδεικνυον πρδς τας άπαιτάς καθώς και πρδς τας περιποιήσεις αύτου. Τδ μίσος του κύξησεν έτι μάλλον, άλλ, και τδ τέρας του έν ταυτθ και προληπτικάς τις τρώμοις τόν κατέλαθεν.

Ο Ριο-Σάντος τθ έφάνη άτρωτος.

—Μίαν λέξιν όμως ακόμα, επανέλαθεν ούτος με κόπον και με ήθος άδιάφορον—έπειδή ή τύχη δύναται να με παραδώσει και δευτέρην φοράν εις σε άνευ άμύνης, και έπειδή πρδς τούτους δύνασθε να κεντατε μακρόθεν, ως τά φαρμακερά εκείνα έντομα, τά όποια βίπτουσι τόν σίελον αύτων κατά τύχην, επιθυμώ να σας είπω μυστικόν τι... Αν ήθέλετε με φονεύσει σήμεραν τδ πρώι, άπόψε ήθέλετε κοιμηθή επί τών άχύρων τής Νέας Πύλης... Μη με διακόπτετε. Ηξέρουτε καλως ότι δεν διμιλώ ποτε άνευ βάσεων... Πρδ πολλού σας γνωρίζω, δόκτορ... και μεταξύ ύμών και του ικριώματος δεν ύπάρχει εϊμή ή θέλησίς μου από δύο μηνών.

Ο Μούρης έτρεμεν, άλλ’ ήθέλησε να διαστάση.

—Μεταξύ του ικριώματος και έμου, μυλόρδε, είπεν εις μάτην προσπαθών να καταστήση αγέρωχον τδ βλέμμα του,—ύπάρχει άβυσσος τήν οποίαν άπασα ή δύναμίς σας δεν δύναται να πληρώση.

—Ακούσατε, κύριε, ή πολλή όμιλία με κάμνει να άπαυδθώ έχω να σας προτείνω σοβαράς ερωτήσεις. Ο λόρδος μέγας δικαστής έχει εις τας χειράς του έσφραγισμένον φάκελλον εν φ εύρίσκειται ή καταδικη σας—μη εκπλήττσεσθε ούτω κατέχω κατά τδ μάλλον ή ήπτον πάντας τδς λόρδους τής νυκτός, τδς συναδέλφους σας... Αλλως, κύριε, έπραπε να έχω χιλιάς ζωάς.

—Αλλά τί περιέχει ή φάκελλος ούτος;

—Εκλέξατε εξ όλων τών κακουργημάτων σας, δόκτορ. Ο φάκελος ούτος περιέχει τήν απόδειξιν ένδς εξ αύτων,—τήν ανατιθέμενην απόδειξιν.

—Αλλά διατί ό λόρδος δεν τόν ήνώεζεν είσέτι;

—Πρέπει να σε συγχωρήσω διά τας τόσας ερωτήσεις. Τδ πράγμα σε ένδιαφέρει πολύ τωόντι, δόκτορ, άλλ’ ή συγκατάθεσίς μου δεν θέλει προχωρήσει τσοούτον ώστε να σε άποκριθθ. Ο φάκελλος ούτος είναι ύπόνομος, κύριε! ό όλκός τής πυρίτιδος ύπάρχει, έσττε βέβαιος... και ό θάνατός μου ήθελε βάλει τδ πύρ.

—Αλλά...

—Άρκει. Ας άφήσωμεν τούτο... Τί νέα εις τής μίς Μαρίας Τρέβωρ.

Κερ. Ιδ’.—Εν τή οικία του Πέρσηβαλ.

Ο δόκτωρ Μούρης έσιώπησε πολλν ώραν πρην άποκριθθ εις τήν ερώτησιν του Ριο-Σάντου. Οσα δ τελευταίος ούτος τθ είπεν, έφαινότο άπίστου-

τα και παράδοξα, και διήγειρον τὰς ὑποψίας τοῦ δόκτορος· ἀλλ' ἂν ἕτερου, πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τῆς εὐθείας διὰ τὴν εἰσέλθῃ εἰς τὰς σκολικὰς ἐκείνας ὁδοὺς τοῦ ἐγκλήματος, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων εὐρίσκειται ὁ μέγας πλοῦτος ἢ τὸ ἱκρίωμα ἔφερον ἐπὶ τῆς συνειδήσεώς του τοσαύτης πράξεως παραβιάσεως τῆς ἀνθρωπίνου δικαιοσύνης, ὅτι: ἐν αὐτῷ ὁ τρόμος ἐνέει τὰς ὑποψίας. Πρὸς τούτοις δ' ἐγένεσκον ὅτι ὁ Ριο-Σάντος διατήρει σχέσεις πρὸς ὅλους τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῶν Τριῶν Μεγάλων Δυναμιέων, τῶν ὁποίων σχέσεων ἢ φύσις ἢ το ἄγνωστος εἰς πάντας.

Μετά τινος στιγμῆς ὁ Ριο-Σάντος ἐπανέλαθεν ἀγερῶχος τὴν ἐρώτησίν του.

—Σὰς ἠρώτησα, κύριε, εἶπε, τί νέα ἤξεύρετε νὰ μοι εἶπατε περὶ τῆς μίσε Μαρίας Τρέβωρ.

—Ο Μούρς ἀπατεῖναξ ἠσοδῶς τὰς σκέψεις του.

—Μυλόρδε, ἀπεκρίθη, οὐδεμίαν γνώμην ἔχω νὰ δώσω εἰς τὴν Αὐθεντίαν Σας· ἤθελε εἶχον ἀρχίσει θεραπείαν τινά, ἣτις καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἤθελε σώσει τὴν μίσε Μαρίαν Τρέβωρ· ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἐπὶ ἡμερῶν κρίσις... κρίσις τρομερῆ, μυλόρδε... Πρέπει νὰ δοκιμάσω ἐπὶ τῆς ἡμέρας πρὶν ὑποβάλλω τὴν μίσε Μαρίαν Τρέβωρ εἰς νέαν θεραπείαν ἀνάλογον πρὸς τὴν νέαν αὐτῆς κατάστασιν, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον ἐνεργητικωτέρην, καθ' ὅσον ἡ ἀξιοτιμία κληρονομία τοῦ λόρδου Ἰακώβου διατρέχει πραγματικὸν καὶ προσεγγίζοντα κίνδυνον...

—Δυστυχῆς Μαρία! ἐψιθύρισεν ὁ Ριο-Σάντος, πρέπει νὰ τὴν ἴδω.

—Ὅχι, μυλόρδε, ἡ μίσε Μαρία ἔχει μεγάλην ἀνάγκη ἀναπαύσεως... καὶ ἀναπαύσεως κατὰ πάντα... ἡ ἡμερὴν ἡμέρα ἦτο πολὺ ἐπίπονος ὡς πρὸς τὸν ἐξασθενήσαντα διοργανισμὸν αὐτῆς...

Τί συνέβη λοιπόν, κύριε; ἠρώτησε ζωηρῶς ὁ μαρκέσιος.

—Πολλὰ πράγματα, μυλόρδε!... καὶ ὅ,τι δὴ ποτε καὶ ἐν δίσχυριζέται ἡ Αὐθεντία Σας, εἶναι πολὺ λυπηρὸν διότι τὸ ζήτησόν μου δὲν ἤγγισε τὴν πληρῆν τοῦ Περσβάλ...

—Αἱ... εἶπεν ὁ Ριο-Σάντος· πρόκειται περὶ τοῦ Περσβάλ!

—Περὶ τοῦ Φραγκίσκου Περσβάλ, ναί, μυλόρδε, ὅστις εἶναι εἰς καλλίτερον κατάστασιν ἀπὸ ὑμας, καὶ εἰς ὅποιαν κατάστασιν εἶμαι καὶ ἐγώ... Σας βεβαίως, μυλόρδε! ἐν τέταρτον τοῦ δικτύλου ἀκόμει, καὶ ὁ Περσβάλ ἤθελε κείσθαι τῶρα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ φρουρίου τῆς Φίφας... Τοῦτο ἤθελε εἶσθαι φυσικὸν ἐκ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν, ἢ τῆς οἰκογένειας αὐτῆς ἀποθνήσκει ἐν μοναχίᾳ... Ἀλλὰ δὲν ἠελίχθητε νὰ τὸν φρονεῖτε... ἐφάνητε γενναῖος... τοῦτο ἦτο τὸ ἀναντιρρήτου δικαίωμα τῆς Αὐθεντίας Σας... Τώρα...

—Κύριε, διέκοψεν αὐτὸν ὁ Ριο-Σάντος, εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπανέλθητε εἰς τὸ προκείμενον, σὰς παρακαλῶ.

—Ὁ Μούρς ἀναπισθῆτως ἔλαβε τὸ θᾶψόν του,

τὸ ὅποιον διὰ μιᾶς εἶχεν ἀπολέσει κατὰ τὴν ἀνισον αὐτοῦ πάλιν ἐναντίον τοῦ Ριο-Σάντου. Ἐκλινε μὲ ἱκανὴν ἀπάθειαν, ἐνῶ ἔχνος τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ὑπεροψίας ἀνεφάνετο ἐν τῷ μῆσῳ προσποιήτης ταπεινώσεως.

—Ἐλησμόνησα ὅτι νυστάζετε, μυλόρδε, εἶπεν ἰδοὺ τὸ προκείμενον ὁ χαλακτὴρ τῆς ἀσθενείας τῆς μίσε Τρέβωρ μεταβλήθη... τὸ νευρικὸν αὐτῆς πάθος καταντῆ εἰς συμπτώματα τοσοῦτον σοβαρὰ, τοσοῦτον νέα πρὸς τὴν πείραν τὴν ὁποίαν ἔχω, ὥστε τὰ πρῶτα πειράματά μου ἐπὶ τῆς ἄλλης, δὲν δύνανται πλέον νὰ μὲ ἀρκέσωσιν.

—Ἐπὶ τῆς ἄλλης; ἐπανέλαθεν ὁ Ριο-Σάντος, ὅστις ἤκουσε τὴν λέξιν ταύτην δευτέραν ἤδη φορὰν χωρὶς νὰ τὴν ἐννοῇ. Περὶ τίνος ὁμιλεῖτε, κύριε;

—Περὶ χαριστάτης τινὸς νέας, ἴς τὴν τιμὴν μου, μυλόρδε! ἀπεκρίθη ὁ Μούρς μὲ ἀλλόκοτον ἐνθουσιασμὸν περὶ ζωντὸς τινος πτώματος σπανιωτάτης καὶ ἐντελεστάτης καλλονῆς!... Ποῖα νεότης! ποῖα βρωμαλότης; ἀβρὰ καὶ χαρίεσσα! ποῖα καλλονὴ μελῶν!... Ἄ μὰ τὸν οὐρανόν, μυλόρδε, εἶναι ἀνεκτίμητος ἡδονὴ τὸ νὰ ἐμπήγη τις τὴν σμίλην εἰς τὰς ἐλαστικὰς καὶ τρεφὰς ἐκείνας σάρκας, νὰ ἐξαρθρῶν τὸν ἀρμύρον!... Ἀλλὰ ἡ Αὐθεντία σας δὲν εἶναι ἱατρός... Ὅμιλῶ περὶ τοῦ κορμαίου ἐκείνου περὶ τοῦ ὁποίου σας εἶπον ὀλίγας λέξεις κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμῶν συνάντησιν, περὶ τῆς νεάνιδος ἐκείνης ἣτις ἐμελλε νὰ μοι χρησιμεύσῃ... Πῶς νὰ τὸ ἐκφράσω ἐνώπιον ἀνδρὸς τοσοῦτον ἀβροῦ ὡς ὑμεῖς, μυλόρδε;... ἦτις ἐμελλε νὰ μοι χρησιμεύσῃ ὡς γαστρίνα πειράματος, ὡς σκιαγράφημα, ὡς σχεδιάσμα— ἐν ὀλίγοις δὲ περὶ τῆς νεάνιδος ἐκείνης, μυλόρδε, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς μέλλομεν νὰ φρονεῦσωμεν διὰ νὰ σώσωμεν τὴν μίσε Μαρίαν.

Ὁ Μούρς ἐπρόφερε τὸ ἡμεῖς τοῦτο μετὰ σαρκαστικῆς σκληρότητας, καὶ δὲν ἀπέκρινε τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο διότι ἐμελλε νὰ βίβῃ ἐπὶ τοῦ μαρκεσίου ἐν μέρος τῆς σκληρῆς αὐτοῦ πράξεως. Ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ Ριο-Σάντου ἀνεφάνη τρόμος σπασμωδικός.

—Εἶναι νέα καὶ ὠραία! ἐψιθύρισεν.
—Νέα καὶ ὠραία, μάλιστα, μυλόρδε!... Ὁραιότερα καὶ νεώτερα καὶ αὐτῆς τῆς μίσε Μαρίας Τρέβωρ.

—Μοὶ ὑπεσχέθητε νὰ μὴ τὴν φρονεῖτε, κύριε! ἀνεβόησεν αἰφνης ὁ μαρκέσιος ἐξικοντιζὼν τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ ἡμιανοῦτου ὀφθαλμοῦ τοῦ δόκτορος Μούρς.

Ἀλλὰ ταύτην τὴν φορὰν ὁ δόκτωρ ὑπεδέχθη γενναῖος τὸ βλέμμα του.

—Μυλόρδε, εἶπε μὲ ψυχρὸν μειδίσμα, εὐρίσκομαι εἰς τὴν θέσιν τοῦ παράφρονος ἐκείνου, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ πῆ τὴν θάλασσαν, καὶ ὅστις προσκληθεὶς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχασίν του, ἀπεκρίθη—

Κύριοι, εἶμαι πρόθυμος νὰ πῶ τὴν θάλασσαν ἄλλ' ἐφροντίσατε καὶ ὑμεῖς νὰ ἐμποδίσθητε τοὺς ποταμούς τοῦ νὰ αὐξήσωσιν ἀκαταπαύστως τὸν ὄγκον

της... Οὐτε ὑμεῖς, μυλόρδε, οὔτε ἐγὼ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν μίσε Τρέβωρ ἀπὸ τοῦ νὰ χειροτερεύῃ εἰς τρόπον ἀξιοθρήνητον... Ἡ νεανίς μοι ἐκόστισεν ἑκάστην λίρα· πρέπει βεβαίως νὰ μὴς χρησιμεύσῃ εἰς τι.

Ὁ Ριο-Σάντος ὄθησε πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν ἔδραν του, καὶ ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τοῦ δόκτορος Μούρς, οὐτινος ὁ ὀφθαλμὸς ἐξέπεμπε τὴν στιγματὴν ταύτην λάμψιν σατυρικῆν.

—Τέλος πάντων ὁμοῦ, ἐπανέλαθεν ὁ τελευταῖος οὗτος μὲ τόνον θαρβύλλον, ἡ Αὐθεντία Σας εἶναι ὁ καλλίτερος περὶ τοῦτου κριτής... Ἄν νομίζετε πρέπον νὰ ἀφήσωμεν τὴν Μαρίαν Τρέβωρ νὰ ἀποθάνῃ...

Ὁ μαρκέσιος ἐπέβαλεν αὐτῷ σιωπὴν διὰ χειρονομίας, καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐαυτοῦ μετώπου.

—Ὁ θεὸς δὲν δύνανται νὰ συγχωρήσῃ ποτὲ τοῦτο! εἶπε μὲ φωνὴν βιθέως τεταραγμένην.

Ὁ Μούρς ἀνέψωσεν ἀνεπισθῆτως τοὺς ὤμους.

—Νὰ ἐκλέξω! ἐξηκολοῦθησε λέγων ὁ Ριο-Σάντος· νὰ ἐκλέξω μεταξὺ τῆς δυστυχῆς Μαρίας μου καὶ τῆς ἀγνώστου ταύτης νεάνιδος... Νὰ ἐκλέξω, ἐνῶ ἡ ἐκλογή εἶναι ἀπόφασις θανάτου... Εἶναι ὠραία, ὡς λέγει, καὶ ἀναμφιβόλως ἦτο εὐτυχῆς. Φρικτὸν! φρικτὸν!

Ἡ κεφαλή του ἐκλινεν ὁ ὀφθαλμὸς του ἔλαβεν ἔκφρασιν ἀόριστον ἐφ' οὗ κατωπτρίζοντο, οὕτως εἶπεν, λυπηρὰ σκέψεις.

—Καὶ ταῦτα συμβαίνουν ἐν Λουδίνῳ! ἐψιθύρισεν.—Ἐξεργόμενον ἐκ τοῦ Ναουκκλησίου, ὅπου εἶχεν ἀναπέμψει πρὸς τὸν θεὸν τὴν τοσοῦτον γλυκεῖαν καὶ εὐκρινῆ αὐτῆς δέξασιν, τὸ δυστυχῆς κορμαῖον πιθανὸν νὰ ἀπήνησεν ἐπίσης ἀποστόλους τινὰς τῶν φρικωδῶν ἐκείνων πουργατοριῶν ἐνθα ἡ ἀθλιότης πωλεῖ εἰς τὴν ἐπιστήμην ταμὰκια ἀνθρωπίνης σαρκός!... Πιθανὸν ἢ μικρὰ μου ἀγία ἦτις ἐμεδίκα τοσοῦτον ἠδέως, καὶ τῆς ὁποίας ἡ φωνὴ ἀνῆρχετο τοσοῦτον λιγυρὰ πρὸς τὸν οὐρανόν, —πιθανόν νὰ ἐνέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑπηρέτων τοῦ ἀνθρώπου τοῦτου... Μὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ! ἀνεβόησε παράφορος, ἠξέυρετε πῶς ἤθελα ἐκδικηθῆ διὰ τοῦτο, κύριε;

Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Ριο-Σάντου ἠκτινοβόλοι. Ἡ φωνὴ του ἀντήχησε τοσοῦτον ἀπειλητικῆ ὥστε ὁ Μούρς ἤρχισε πάλιν νὰ φοβᾶται.

—Ἀκούετε; εἶπεν ὁ Ριο-Σάντος, ὅστις ἀνεπήδησε σταθερὸς καὶ χωρὶς νὰ φυλάττῃ οὐδὲν ἔχνος τῆς προσφάτου νεκρώσεως αὐτοῦ—ἀκούετε;

Ὁ Μούρς ἐκθαμβῶς καὶ μὴ ἐννοῶν οὐδὲν ἐτραύλασεν ἀσυγκρατήτως τινὰς λέξεις.

Ὁ Ριο-Σάντος ἤρπασε τὸν βραχίονά του.

—Δὲν ἠξέυρω, ἐν τὴν ἀγαπῶ, κύριε, ἐπρόφερε μετὰ τινος παραφορᾶς ἀλλ' ἐν ἦναι ἐκείνη, ὡ! θέλω σὲ καταστρέφει ἀνηλεῶς.

Ὁ μαρκέσιος κατέπεισε πάλιν ἐπὶ τῆς ἔδρας του.

Ὁ βραχίον τοῦ Μούρς περιεκυκλοῦτο ὑπὸ μελι-

νοῦ κύκλου εἰς τὸ μέρος ὅπου τὸν ἐσφιγγεν ὁ Ριο-Σάντος.

—Μυλόρδε, εἶπεν ὁ Μούρς καταβάλλον στεναγμὸν ὀδύνης, νομίζω ὅτι ἐννοῶ τὴν Αὐθεντίαν Σας... Βεβαίως δὲν ὑπάρχει κανὲν φαινόμενον... Τὴ πᾶν με παραινεῖ νὰ φρονῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδὲν κοινὴν μεταξὺ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος καὶ τῆς ἐρωμένης σας...

—Τίς σας εἶπεν ὅτι ὑπῆρξεν ἐρωμένη μου, κύριε; διέκοψεν αὐτὸν ἀποτόμως ὁ μαρκέσιος.—Τὴν εἶδον—ἔπαξ—δεομένην εἰς τὸν θεόν τὴν ἤκουσα ψάλλουσαν ὕμνον... ἐν ἠξέυρετε πόσον εἶναι ὠραία, καὶ σχεδὸν ὁμοία πρὸς τοὺς ἀγγέλους... Ἄλλοτε δὲ ἐνόμισα ὅτι τὴν παρετήρησα ὄπισθεν τοῦ ἀνυψωμένου παραπετάσματος τοῦ παρθύρου αὐτῆς. Τίποτε ἄλλο... ἤθελα δώσω τὸ αἷμά μου διὰ τὴν εὐτυχίαν σας...

Ὁ Μούρς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ κίνημα περιφρονητικῆ οὐκείου.

—Ἰπάλληλος τοῦ Εὐθνοπαζάρου δὲν ἤθελεν ὁμιλήσει διαφορετικῶς, εἶπε καθ' ἑαυτόν... Ἰπάλληλος ἀγένειος...—Ἰπάρχει τόπος δι' ὅλας τὰς ἀδυναμίας ἐν τῇ καρδίᾳ ταύτῃ, ἐν καὶ ἡ δύναμις αὐτῆς εἶναι τόσον μεγάλη...

Διὰ μυρίους ἐπιστημονικούς καὶ ἄλλους λόγους ὁ δόκτωρ δὲν ἤθελε δυσαρσαστηθῆ εἰς τὸ νὰ ἀνατάμη τὴν καρδίαν ταύτην.—Προσέθηκε δὲ τρανοφῶνως.

—Τὸ πᾶν μὲ κάμει νὰ πιστεύσω, ἔλεγεν, ὅτι ἡ νεανίς αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τοσοῦτον θερμῶς ἐνδιαφέρεται ἡ Αὐθεντία σας, δὲν εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἔχω κεκλεισμένην πρὸ ἐξ ἡμερῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Οὐχ ἦττον ὁμοῦ, ἐπειδὴ τοῦτο δὲν εἶναι μαθηματικῶς ἀδύνατον, ἐν ἀγαπᾶτε νὰ τὴν ἴδητε, μυλόρδε;...

—Νὰ τὴν ἴδω! ἐπανέλαθεν ὁ Ριο-Σάντος δι-στιάζων.

—Πρέπει νὰ εἶπω εἰς τὴν Αὐθεντίαν σας ὅτι ἡ μικρὰ εἶναι ἤδη κατεσθαρμένη.

Ὁ Ριο-Σάντος ἀπέστρεψε μὲ ἀποστροφήν τὸ πρόσωπον.

—Πολὺ μεταβεβλημένη, ἐν προτιμῆτε, ἐξηκολοῦθησε νὰ λέγῃ πάλιν ὁ δόκτωρ—ἠναγκάσθηνα τὴν προσβάλλω διὰ τῆς παντελοῦς νηστείας καὶ τῆς ἐγκλείσεως εἰς τὸ σκότος...

—Ἀρκεῖ! ἀρκεῖ! ἐψιθύρισεν ὁ μαρκέσιος, ἐπὶ τῶν κροτάφων τοῦ ὁποίου κατέβησε ψυχρὸς ἰδρῶς, —ἀρκεῖ! μοὶ προσενεῖτε φρέϊν!... Ἄ! ἔχετε δικαίον, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἦναι ἐκείνη!... Ὁ θεὸς βεβαίως τὴν ἀγαπᾶ καὶ τὴν προστατεύει... Ἄλλ' ὁποιονδήποτε καὶ ἐν ἦναι τὸ θυμὰ σας, εὐσπλαγχνίσθητε αὐτὸ, εὐσπλαγχνίσθητε το.

Ὁ Μούρς ἔλαβε τολμηρῶς τὸν βραχίονα τοῦ μαρκεσίου καὶ ἐψύχσε τὸν σφιγγὸν του.

—Εἰς τὴν τιμὴν μου, μυλόρδε, εἶπε, δὲν εἶσθε εἰς κατάστασιν νὰ ὑποφέρητε τοιαύτας συγκινήσεις... Ἦσυχάσατε, σὰς παρακαλῶ... ἡ φύσις ὑμῶν ἀπικτεῖ ἐξ ἀνάγκης ἀνάπαυσιν... Ἀῆριον, ἀπόψε, ἴ-

πόταν ἐπιθυμῆ ἡ Αὐθεντίας Σας, θέλω σὺ εἰπεῖ ἐν ὀλίγοις ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὸν Φραγκίσκον Περσεβάλ... Ἐπὶ τοῦ παρόντος χρεωστωῶ νὰ ἀπέλθω.

Ὁ Μούρης εἰπὼν ταῦτα, καὶ καλύπτων οὕτω τὴν ἀναχώρησίν του διὰ προσποιητοῦ ζήλου ἐξήλθε δρομέως.

Ὁ Ριο-Σάντος τὸν ἀνεκάλεσεν ἀσθενῶς, ἀλλ' ὁ κόπος τὸν κατέβαλε. Μόλις ὁ δόκτωρ ὑπερέβη τὸ κατώφλιον, καὶ ἡ καταβεβλημένη κεφαλὴ τοῦ μαρμαρίου ἐκλινεν ἐπὶ τοῦ ἐρείσματος τῆς ἐδρας. Πάραυτα δὲ ἀπεκοιμήθη βαθέως. Δὲν θέλομεν περιμείνει τὴν ἔγερσίν του ἵνα γνωστοποιήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν συνέχειαν τῆς ἐκθέσεως τοῦ δόκτορος Μούρη· ἀλλὰ προηγουμένως θέλομεν ὀδηγήσει τὸν ἀναγνώστην, ὀπισθοδρομοῦντες ἡμέρας τινάς, παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ Φραγκίσκου Περσεβάλ.

Ἄφου ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν του, ὁ Φράγκης ἔθεσε τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Ἦτο μὲν εἰσέτι περίλυπος, ἀλλ' εἶχεν ἐλπίδας. Ὁ λόρδος Ἰάκωβος Τρέβωρ τὸν ἠγάπα ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, καὶ δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἀρνηθῆ τὴν συνάντησιν τὴν ὁποίαν ἐζήτηε παρ' αὐτοῦ. Τῶνόντι δὲ ὁ Φράγκης ὀρκιζόμενος εἰς τὴν τιμὴν αὐτοῦ ἔβεβαίω ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ὅτι ἦτο πάντῃ ἀμέτοχος τῆς σκηπῆς, ἣτις παρῆσθαι παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του ὕπ' ἀγνώστου τινὸς γυναικὸς, καὶ προσέθετεν ὅτι ἔμελλε νὰ κάμῃ εἰς τὴν Αὐθεντίαν Του ἀποκαλύψει σπουδαιότητας.

Ἦως λοιπὸν νὰ συλλογισθῆ ὅτι ὁ λόρδος Τρέβωρ ἤθελε σχίσαι τὴν ἐπιστολὴν πρὶν τὴν ἀναγνώσῃ!

Ὁ Ζάκης πρέπει νὰ ἴηαι τώρα πλησίον εἰς τὸν οἶκον Τρέβωρ, εἶπε μετὰ τινὰ λεπτά μετὰ ἡμισίαν ὥραν θὰ ἐπιστρέψῃ.

—Καὶ ὅλη ἡ καταγθόνιος αὕτη μηχανοζεαφία θὰ διαλυθῆ ὡς καπνὸς, προσέθηκεν ὁ Στέφανος.

Ὁ Φράγκης ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρά του.

—Φίλε μου, νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς! ἐπιθύρῃς, διότι ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς μου συνίσταται εἰς τοῦτο...

—Ἄς ἐλπίσωμεν! εἶπεν ὁ Στέφανος σπρίγγων τὴν χεῖρα τὴν ὁποίαν τῷ ἔτεινεν ὁ Περσεβάλ.— Ὑποθέτω ὅτι ἡ λαϊδὴ Ὠφέλεια...

—Ἡ δυστυχὴς γυνή! διέκοψεν αὐτὸν ὁ Φράγκης. πόσον εἶναι δυστυχὴς, Στέφανε! . . . Παρέδωκε τὴν ψυχὴν της ὅλην εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὅστις ἐπέσκαψεν ἐπὶ τοῦ Λονδίνου ἐν καιρῷ τῆς ἀπουσίας μου ὡς στυγερά μάλιστα... εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶναι εἰς ὅλων τὰ στόματα... τὸν ὁποῖον ὅλοι αἱ γυναῖκες ἀγαπῶσι... καὶ ἔστις δις μὲ ἐνίκησεν!

—Εἶναι ὠραῖον καὶ εὐγενὲς πλάσμα, ἀπεκρίθη ὁ Μακ-Νάθης, ὅστις ἀκουσίως ἐσκέπτετο τὴν Κλάρην Μακ-Φαρλάνν' ἀλλ' ἤξεύρεις, Φράγκη, ὅτι τῶν ἐλλεικτῶν τούτων πλασμάτων ἀπατῶνται αἱ καρδίαι; Ἡ ἰουδαϊκὴ εὐτυχία τὰ τρομάζει, νομίζω. Ἦπάραγε ἐν αὐταῖς ποίησις ἀπατηλή, ἣτις τοῖς παριστῶ οὐρανόιους χαράς, —χαράς ἀξίας αὐτῶν, —ἀλλ' ἀλλοῦ ἢ ἐν τῇ κοινῇ ζωῇ. Ἐγκαταλείπουν μίαν

ἡμέραν τὴν τετριμμένην ὁδὸν, ὃ Πέρσηβαλ, καὶ ἐπειδὴ τὰ βλέμματά των εἶναι πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένα, δὲν βλέπουν τὸ γαῖον βύραθρον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν... Γνωρίζω ἐγὼ ἐν τοιοῦτον πλάσμα... ὦ! ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ αὐτὸ, διότι εἶναι εὐγενὲς καὶ ὠραῖον ὡς ἡ δυστυχὴς λαϊδὴ Ὠφέλεια... καὶ ὁ ἀπατηθεὶς ὀφθαλμὸς τις ζητεῖ μακρὰν ἐαυτῆς, μὴ βλέπων τὴν ἀφώσιωμένην καρδίαν, ἣτις πάσχει πλησίον της!

—Περὶ τίνος ὁμιλεῖς, Στέφανε; ἠρώτησεν ὁ Πέρσηβαλ ἐκπεπληγμένος.

—Ὁ Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ! ἐπανέλαβεν ὁ νέος ἰατρός μετ' ἐμπαθοῦς μελαγχολίας, —καὶ ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ καὶ ἐμὲ ἐπίσης, Φράγκη, διότι τὴν ἀγαπῶ, ὡς ἀγαπᾷ τὴν Μαρίαν Τρέβωρ.

—Καὶ δὲν σε ἀγαπᾷ; εἶπεν ὁ Περσηβάλ ὅστις προσήγγισε τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὴν τοῦ φίλου του.

—Δὲν ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Μακ-Νάθης.

Ἐπειτα δ' ἀμέσως προσέθηκε μετὰ τίνος πικρίας.

—Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἥρωε μυθιστορήματος! Ὁμοιάζω πρὸς τοὺς ἄλλους ἄνθρώπους! Οὐδέποτε ὤνειροπόλησα περὶ παραδόξων πραγμάτων, καὶ φρονῶ ὅτι ἡ εὐτυχία συνίσταται εἰς ζωὴν ἡσυχον... Βλέπεις, Φράγκη, τὴν ἀγαπῶ χωρὶς νὰ θέλω ἢ ἀδελφὴ αὐτῆς, —ἡ γλυκεῖα Ἄννα, ἣτις ἤθελεν ἴσως μὲ ἀγαπήσει, —ἦτο δι' ἐμέ... ἀλλ' ὁ ἔρωσ ἀποπλανᾶται, καὶ δὲν γινώσκει νὰ ἐκλέξῃ... Τὴν Κλάρην ἀγαπῶ! —καὶ τὴν ἀγαπῶ ὡς παράφρων!

Ὁ Φράγκης ὑπεμειδίασεν.

—Πόσον εἶσαι εὐτυχὴς, Στέφανε! εἶπε.— καὶ πόσον εἶσαι ἄδικος ὡς πάντες οἱ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι!... Ἐνθυμοῦμαι τὴν Μις Κλάρην... καὶ τὴν γλυκεῖαν Ἄνναν ὡς τὴν ὀνομάζεις... Ἡ Μις Κλάρην πρέπει νὰ ἴηαι ὠραιοτάτη... ἡ δὲ Ἄννα χαριστάτη... Τί χαριεστάτον ἀγγελάκι ποῦ ἦτο ἄλλοτε!... Τῶνόντι ἡ ἐκλογή ἦτο δύσκολος... αὕτη εἶναι ἡ μόνη δυστυχία τὴν ὁποίαν βλέπω εἰς τὴν θέσιν σου. Ἄμα γίνῃ ἡ ἐκλογή... νομίζω ὅτι ἐγὼ ἤθελον ἐκλέξει τὴν Ἄνναν... ἀλλ' ὄχι! ἴσως ἤθελον ἐκλέξει τὴν Κλάρην... ἄμα λοιπὸν γίνῃ ἡ ἐκλογή, δὲν σοι μένει εἰμὴ νὰ ἴσῃ εὐτυχὴς.

Ὁ Στέφανος παρακινηθεὶς ὑπὸ τῆς εὐθυμίας ταύτης τοῦ Περσηβάλ, ἔτεινε σχεδὸν νὰ πιστεύσῃ τὴν εὐτυχίαν του.

—Σιώπα, Φράγκη, ἀπεκρίθη ἡσύχως, ὁμιλεῖς περισσότερο ἢ ὅσον πρέπει εἰς ἀσθενῆ... καὶ ὅμως μοὶ εἶναι μεγάλη παρηγορία τὸ νὰ σε ἀκούω οὕτως ὁμιλοῦντα. Ἴσως ἀπατῶμαι...

—Ἦως! δὲν εἶσαι βέβαιος ὅτι δὲν ἀγαπᾷς τὴν Ἄνναν; διέκοψεν αὐτὸν ὁ Περσηβάλ γελῶν.

Ἐἶχε βαθύ τραῦμα ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ διεκινδυνεύετο ἡ ὑπαρξίς του τὴν στιγμὴν ταύτην, ἀλλὰ πότε ἡ εὐθυμία δὲν εὐρίσκει μέρος νὰ παρεμβῇ μεταξὺ δύο ἀληθῶν φίλων, ὅστινες συνομιλοῦσι, —καὶ συνομιλοῦσι περὶ ἔρωτος;

Ἐννοεῖται ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ δύο ἀληθῶν φίλων εἰσοσκαστῶν